

WASA 1894.

MED EN AF TURISTFÖRENINGEN UTGIFVEN KARTA
ÖFVER OMNEJDEN SAMT EN PLANKARTA
ÖFVER STADEN.

Nikolaistad,
F. W. Unggrens Boktryckeri, 1894.

A. Minneslista.

Vid ankomsten till staden med bantåg bör den resande, för att försäkra sig om hyrkusk, af den på stationshusets trappa posterade poliskonstapeln, uttaga en hyrkuskspollett märkt med droskans nummer. Vid ankomst såväl med järnväg som med ångbåt mötes hotellbetjening från Ernsts hotell och Central hotellet för öfvertagande af den resandes effekter. Då resgodsqvittot öfverlemnas åt hotellbetjeningen ombesörjes resgodsets transport till hotellet utan vidare besvär för den resande.

Rum för resande finnas i *Ernsts hotell* (biljard och kägelbana), *Central hotellet* (kägelbana) samt hos Christine Österblad, Sandögatan 9.

Kafé och konditori: J. G. Thilén, Hofrättsplanaden 12 och Österblads kafé, Sandögatan 6. *Restaurationer:* Strandpaviljongen i Hofrättsparkens norra del. Utvårdshuset Sandviks villa ung. en kilometer söderut från staden.

Hyrkuskar finnas stationerade på särskilda ställen i staden. Hyrkusk är skyldig att vid anfordran uppvisa hyrkusktaxan, som han

är förpligtad att ständigt hafva med sig.
Taxan upptager bl. a. följande bestämmingar:

Priser efter afstånd:

	<i>5my</i>	<i>7u</i>
För enkel färd från en plats till en annan inom staden betalas, utan åtskillnad om afståndet är längre eller kortare	—	40.
För hvarje färd, som efter afstigning eller uppehåll af högst $\frac{1}{4}$ timme under kursåkning fortsättes, betalas likaledes	—	40.

Priser efter tid:

För en timmes oafbruten åkning inom staden och dess område	2: —
För en timmes åkning med afstigningar	1: 50

För färder till platser utom staden betalas:

Till Brändö	—	60.
Till Sandviken	—	60.
Till Wasklot hamn	—	—
Till stadens begravningsplats	—	60.
Från ställen utom staden betalas halflaga för återfärd, då den inom $\frac{1}{4}$ timme med samma hyrkusk anträdes.		

Väntning:

För en half timmes väntning betalas	—	40.
För en timmes väntning	—	80.
Begagnas hyrkusk emellan kl. 12 på natten och kl. 6 om morgonen, så betalas		

dubbel afgift. Inträffar under denna tid af dygnet eldsvåda åligger dock hyrkusk att emot enkel lega åka medlemmar af brandkårerna till brandstället.

Då hyrkusk, beställd eller efterskickad, afhemtar färdande eger han uppbära tjugu penni utöfver i denna taxa bestämd lega.

Ångslupen »Willan» förmedlar med täta turer kommunikationen med staden och sommarvillorna i dess närhet samt vid anmälan äfven Brändö, hvarifrån äfven passagerare upptagas då tydligt tecken gifves.

Ångbåtskontor: Waldemar Schauman, Sandögatan 2. Agentur för ångare med reguliera turer S:t Petersburg—Torneå, Lübeck—Wasa, Hull—Wasa.

Järnvägarne. (Siffrorna inom parentes beteckna Wasa tid.) *Passageraretåg* ank. alla dagar kl. 8,30 (8,17) f. m. och afg. alla dagar kl. 6,30 (6,17) e. m.

Godståg ank. alla dagar kl. 5,40 (5,27) e. m. och afg. alla dagar kl. 7,15 (7,2) f. m.

Biljettkontoret öppet en half timme före passageraretågs afgång och 20 minuter före godstågs afgång.

Godsmagasinet öppet från kl. 7,30 (7,17) f. m.—1 (12,47) e. m. och från kl. 3 (2,47)—6 (5,47) e. m. alla dagar.

Stationskontoret öppet från kl. 7 (6,47) f. m.—9 (8,47) e. m. alla dagar.

Märk: *Fraktyods* afsedt att afsändas med godståget på morgonen, bör vara inlemnadt föregående afton senast kl. 5 e. m. (4,47).

Godsexpeditionen öppen från kl. 8 (7,47) f. m.—1 (12,47) och från kl. 3 (2,47)—6 (5,47) e. m.

Telegraf. *Telegrafkontoret*: 8 f. m.—12 e. m.

Järnvägstelegrafen och *järnvägsexpeditionen* i stationshuset: 7 (6,47) f. m.—9 (8,47) e. m.

Telegrampris till orter inom Finland: grundtaxa 50 penni, för hvarje ord dessutom 10 penni.

Till *Ryssland* 15 kopek i grundavgift och i ordaavgift 5 kopek. Till *Sverige* 30 penni pr ord. Till *Tyskland* 28 penni pr ord. Till *Frankrike* 40 p. och till *Storbritannien* 58 p. pr. ord.

Telefon. Centralstationen öppen från kl. 6. f. m.—12 e. m.

Förmedlar samtal till *städerna* G:la Karleby, Jakobstad, Nykarleby, Kaskö och Kristinestad samt till följande *landsorter*: Laihela, Storkyrö, Orismala, Ylistaro, Östermyra, Ilmola, Lappo, Kauhava, Kauhajoki, Jalasjärvi, Kurikka, Wörå, Maksmo, Pörtom, Öfvermark och Finnby. Samtalen äro dels utan afgift.

Postkontoret är öppet söcknedagar 10 f. m.—4 e. m.

Sön- och helgdagar 8 10 f. m.

Poster afgå:

Alla dagar: Kl. 9,30 f. m. till Brändö.

Kl. 6,30 e. m. till orter utmed järnvägen.

Söndag, Tisdag och Fredag: Kl. 7,15 f. m. till Kaskö, Korsnäs, Kristinestad, Malaks, Petalaks, Pörtom och Öfvermark.

Onsdag och Lördag: Kl. 1 e. m. till Qveflaks.
Kl. 2 e. m. till Replot.

Postkontoret hålles tillgängligt för allmänheten för inlemning och uttagning af alla slags postförsändelser:

Sön- och helgdagar: Expeditionerna, såväl för afgående som för ankommande post ifrån 8—10 f. m.

Öfriga dagar i veckan: Expeditionerna, såväl för afgående som för ankommande post från kl. 10 f. m. till 4 e. m.

Rekommenderade och assurerade försändelser till Kaskö, Korsnäs, Kristinestad, Malaks, Petalaks, Pörton och Öfvermark böra vara inlemnade dagen före postens afgång till nämnda orter.

Frimärken säljas å postkontoret Sön- och helgdagar: Kl. 8—10 f. m. och 4—6 e. m.
Söknedagar: Kl. 9 f. m.—7 e. m., samt dessutom alla söknedagar hos stadens bokhandlare.

Postkontorets breflådor i staden tömmas: Sön- och helgdagar kl. 6 och 8 f. m. samt kl. 1 och 5 e. m.

Brefförsändelser i staden kringbäras: Sön- och helgdagar kl. 10 f. m.

Söknedagar kl. 10 f. m. samt kl. 2 och 6 e. m.

Penningeanstalter. *Finlands bank:* 10—2.

Föreningsbankens filial: 9—2 och 4—6.

Nordiska aktiebankens filial: 10—2.

Wasa aktiebank: 9—2 och 4—6.

Kansallis-Osake-Pankkis filial: 9—2 och 4—6.

Diskontkomitén sitter alla helgfria dagar i Finlands banks kontor kl. 12. Vid Wasa

Aktie Banks och Föreningsbankens filial alla helgfria dagar från 9—2 och 4—6. Vid Nordiska Aktiebanken alla helgfria dagar 10—11. Vid Kansallis-Osake-Pankkis kontor kl. 11—12.

Wasa sparbank (i stadshuset): 5—7 e. m. lördagar.

Wasa lifränte och kapitalförsäkringsanstalt (Skolhusgatan N:o 32): alla helgfria dagar.

Postsparbanken: de tider postkontoret är öppet.

B. Allmänna adresser.

Arbetsföreningen: ordf. O. Ansas. Wasa-esplanaden 28.

Amatörfotografklubben: ordf. A. W. Stenfors.

Auktionsdirektör: J. L. Brummert, Skolhusgatan 34.

Borgmästare: V. Cajanus, Strandgatan 15.

Boställsinspektör: A. Malm, Storalånggatan 17.

Brännvinsöfverkontrollör: G. F. Melart.

Distriktsingeniör: F. M. v. Willebrand, Kyrko-esplanaden 18.

Djurläkare: J. Backlund, Kyrko-espl. 31.

Djurskyddsföreningen: K. J. Tujulin, Kyrko-espl. 32.

Fruentimmersföreningen: Fru F. Cajanus, Strandgatan 15.

Försäkringsbolag. Brandförsäkringsbolag: Städernas allm brandstodsbol.: O. Alcenius, Skolhusg. 32. — Brandförsäkringsbol. för landet: G. Lagus, Fredsg. 10. — Gauthiod och Ryska bolaget af 1827: W. Schauman, Sandög. 2. — Fenix: J. Sjödahl, Hofrätts-espl. 5. — Phoenix: O. Kinberg, Hofrätts-

espl. 12. — Skåne: K. Liljeqvist, Bergsgatan 6. — Fennia: C. Freese, Wasaespl. 9. — Pohjola: S. S. Sirén, Hofrättsespl. 16. — Preussiska nationalförsäkringsbolaget: E. Trummer, Rådhusg. 5.

Lifförsäkringsbolag: Kaleva: J. Sjödahl, Hofrättsespl. 5. — Suomi: H. Majander, Kansallispankki. — Nordstjernan: K. Nygrén, Handelsespl. 15. — L'Urbaine: G. Bucht, Sandög. 2. — Rossia: S. Hedman, Handelsespl. 10.

Lif- och Brandförsäkringsbolag: Allmänna Lifförsäkr. bol., Stockholm: I. Juslin, Handelsespl. 36. — Skandia: V. Schaumans sterbhus. — Svea: A. Hedman, Handelsespl. 10. — Northern: J. Finnilä, Hofrättsespl. 17. — Thule: H. Wigardt, Hofrättsespl. 16.

Olycksfallsförsäkringsbolag: Patria: C. Freese, Wasaespl. 9. — Skandinavien, K. V. Frisk, Sandög. 17.

Sjöförsäkringsbolag: Triton: K. Kurtén, Sandögatan 9. — Sjöassuransföreningen i Finland, Andra Sjöassuransföreningen i Finland och Sjöförsäkringsbol. »Vega»: K. Liljeqvist, Bergsgatan 6. — Ägir: J. Sjödahl, Hofrättsespl. 5. — Sjöförs. bol. »Vega» A. Hedman, Handelsespl. 10.

Glasförsäkringsbolag: K. Liljeqvist, Bergsgatan 6.

Fabriks- och Handtverksföreningen: Chr. Bruun, Brändö.

Fylgia: ordf. fru H. Schauman.

Fricilliga Brandkåren: Chef K. Kurtén.

Fängelshelföreningens Wasa filial: ordf. H. L. Studd.

- Fiskal*: E. Tandefelt, Skolhusg. 25.
Fiskeriföreningen i Finland: L. Unggren, Kyrko-espl. 18.
Folkupplysningssällskapet: E. E. Levon, Kyrko-espl. 17.
Fornminnesföreningen: O. Rancken, Kyrko-espl. 13.
Finska hushållningssällskapet: O. Alcenius, Skolhusg. 32.
Hypoteksföreningen: K. J. Strömmer, Skolhusg. 7.
Jagtförening, Wasa läns: C. Carp.
Juridiska föreningens Wasa filial: ordf. E. Tegengren.
Hästvänsförening, Wasa läns: E. Tandefelt, Skolhusg. 25.
Justerare: F. H. Rodas, Storalånggatan 11.
Justitierådman: B. Hemmer, Hofrättsespl. 3.
Kansallisseura: ordf. E. Cederström.
Kennelklubbens Wasa filial: L. Holmberg, Kaserng. 17.
Konsulat: Svensk, norsk och dansk vicekonsul: Axel Schauman, Strandgatan 4. — Tysk konsul: Conrad Freese, Wasaesplanaden 9. — Engelsk vicekonsul: G. Bucht, Sandögatan 2. — Nederländsk vicekonsul och Spansk konsularagent: A. Hedman, Handelsespl. 10.
Krigskommissarie: K. J. Tujulin, Kyrko-esplanaden 32.
Kronokassör: A. Malm, Storalånggatan 17.
Landtbruksingeniör: A. W. G. Neovius.
Landtbrukssällskapet: ordf. i direktionen: E. Björkenheim. Sekreterare: A. Malm, Storalånggatan 17.

Liffränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Wasa:

O. Alcenius, Skolhusg. 32.

Lotsdistriktschef: E. Bruun,

Läkare: Se »Helsovården».

Länearkitekt: V. Reinius, Wasaespl. 2.

Länelandtmätare: A. F. Berger, Storalånggatan 28.

Musikaliska föreningen: ordf. H. Em. Aspelin, Skolhusg. 34.

Notarius publicus: O. Lundgren, Skolhusg. 2.

Nykterhetsföreningen II: H. Pohjonen, Rådhusg. 22.

Orkesterföreningen: ordf. A. Stenius, Kasern.

Provincialläkare: L. Runeberg, Skolhusg. 1.

Postkontoret och Postsparbanken, Sandög. 5.

Rakstugor: Asplunds, Hofrättsespl. 17. — Ollbergs Rådhusg. 22.

Segelföreningen: K. Liljeqvist, Bergsgatan 6.

Sparsamhetsföreningen: A. Lassel, Strandgatan 12.

Sundhetsinspektör: A. Forssén, Rådhusgatan 25.

Svenska Odlingens befrämjare: ordf. Hj. Hjelt.

Sjöfiskal: G. W. Blomqvist.

Sjömanshusombudsman: F. E. Strömsten, Sandögatan 12.

Stadsingeniör: K. A. Lassenius, Strandg. 16.

Stadsfogde: E. Lagerström, Rådhusg. 18.

Stadsträdgårdsmästare: J. Sundin,

Tekniska klubben i Wasa: ordf. H. Bremer, Sandög. 1.

Turistföreningen: L. Kihlman, Strandg. 8.

Tidningar: Wasabladet utgifves tisdagar, torsdagar och lördagar. — Wasa Tidning alla dagar i veckan utom måndagar. — Pohjalainen: tisdagar torsdagar och lördagar.

- Tjärhofsinspektör*: G. H. Rajander, Brändö.
Utskänkningsbolaget, stadens kontrollent: L. Ceder, Skolhusg. 26.
Wasa bibel- och evangeliska sällskap: J. A. Heikel, Strandg. 17.
Wasa absoluta nykterhetsförening: H. Hellman, Skolhusg. 25.
Wasa skeppsbefälhafvareförening: ordf. J. A. Burman, Bergsgatan 11.
Wasa handelsförening: ordf: C. J. Hartman, Hofrättsespl. 15.
-

C. Kommunalkalender.

Wasa länestyrelse. (Kl. 11—2.)

- Guvernör: Generallöjtnant *A. Järnefelt*.
 Landssekreterare: *G. A. Ingman*.
 Vice landssekreterare: *V. Orell*.
 Landskamrerare: *C. Tollet*.
 Vice landskamrerare: *A. F. Rosenlöf* och *K. J. Eskelin*.
 Landtränteriet: öppet kl. 11—2. Räntmästare: *C. J. Löfblom*.
 Länebokhållare: *J. D. Selin*.
 Translatorer: för finska och ryska språken: *N. Hedvall*, för finska *A. Boxström*.
 Landtmäterikontoret: öppet kl. 11—2. Länelandtmätare, *A. F. Berger*.
 Länebyggnadskontoret: öppet kl. 11—2. Föreståndare: *V. Reinius*.

Wasa hofrätt. (Kl. 11—2.)

President: *Ch. E. af Frosterus.*

Hofrättsråd: *Jonas Sandman*, vicepresident,
E. W. Tegengren och *J. E. Heikel.*

Assessorer: *J. Westberg*, *R. W. Alcenius*, *A. Tujulin*, *K. G. Akesson*, *C. L. Carp* och
J. A. Rehnström.

Civilexpeditionen:

Sekreterare: vakant.

Notarier: *C. Estlander*, *A. G. Fonselius*, *A. Grönblad* och *H. Holmström.*

Aktuarie: *C. J. Ahlberg.*

Registrator: *O. Revell.*

Kanslister: *R. W. Montin*, *G. Ekholm* och
L. Kihlman.

Kriminalexpeditionen.

Advokatfiskal: *F. V. Eriksson.* Viceadvokatfiskal: *Frans Lindberg.* Extra fiskal: *V. L. Tanner.*

Translatorer för finska språket.
C. J. Ahlberg, *E. E. Levon*, *A. Grönblad*,
W. L. Tanner, *H. Holmström* och *R. W. Montin.*

Magistraten och rådstufvurätten.

Magistraten och rådstufvurättens 1:sta afdelning sammanträder måndagar kl. 10. Rådstufvurättens 2:dra afdelning sammanträder onsdagar kl. 10 för behandling af brottmål och fredagar kl. 10 för behandling af civila mål.

Borgmästaren, notarius publicus och magistratssekreteraren träffas i magistratens lokal i stadshuset söknedagar, utom onsdagar kl. 11—12 samt onsdagar 5—6 e. m.

Borgmästare: *V. Cajanus*.

Justitierådman: *B. B. Hemmer*.

Politierådmän: *F. E. Strömsten, J. L. Brummert, C. Rahm* och *W. Husberg*.

Magistratssekreterare och notarius publicus: *O. Lundgren*.

Stadsfiskal: *A. E. Tandefelt*. Träffas i polis-kontoret 11—1 på dagen.

Poliskontoret i stadshuset: öppet hela dygnet.

Auktionsdirektör: *J. L. Brummert*. Träffas Skolhusgatan 34. Kl. 9—11 utom måndagar och onsdagar, då mottagningstiden är 8 $\frac{1}{2}$ —10 och 4—5.

Kronokassör: *A. Malm*, Storalånggatan 17.

Stadsfogde: *E. Lagerström*, Rådhusgatan 18. Träffas 8—9 och 2—3.

Stadsbetjent: *Sofia Holmström*.

Rådhusvaktmästare: *E. Nylund*.

Stadsfullmäktige.

Ordförande: *J. Kurtén*, Kyrkoesplanaden 15.

Viceordförande: *L. Runeberg*, Skolhusg. 1.

Ledamöter: *E. Asplund, Chr. Bruun, J. A. Burman, C. J. Finnilä, A. G. Fonselius, C. J. Hartman, A. Hedman, J. E. Heikel, B. Hemmer, A. Lassel, K. Liljequist, D. Pettersson, J. A. Rehnback, W. Samberg, J. E. Salin, K. Selin, A. Schauman, J. Sjö-dahl, H. Sölfverarm, Fr. Westlin, J. Westberg, K. Åkesson*.

Stadsfullmäktiges sekreterare: *A. Fonselius*, Kyrkoesplanaden 11.

Förstärkte stadsfullmäktige för behandling af frågan om stadens jord: G. A. Wallen, A. F. Berger, E. Ingman, A. F. Bäckström, C. V. Lahtinen, Fr. Eriksson, O. Alcenius och J. E. Moe.

*

Utskott för beredning af frågan om inrättande af ett epidemiesjukhus: C. J. Hartman, K. A. Lassenius, Fr. Eriksson, V. Reinus och K. Ekholm.

Drätselkammaren.

(Sammanträder den 15 och sista dagen i hvarje månad).

Ordförande: *Fr. Eriksson*, Kyrkoespl. 19.

Viceordf.: *O. Revell*, Rådhusg. 13.

Ledamöter: K. J. Granlund, A. Schönberg, W. Winsten, A. Wisén och J. Åberg. Suppleanter: P. A. Hällsten, E. Ingman, J. Sjölund och A. Tujulin.

Sekreterare: *Frans Lindberg*, Kyrkoespl. 9.

Kamrerare: *J. Holmström*.

Kassör: *K. F. Lindberg*.

Drätselkammarens kassör träffas: för in- och utbetalningar hvarje helgfri onsdag kl. 5—6 e. m., samt för utbetalningar dessutom måndagar från kl. 7—8 och lördagar emellan kl. 5—6 e. m.

Stadsingeniör: *K. A. Lassenius*. Träffas i Drätselkammarens lokal månd., tisd., torsd., och fred. 1—2.

Stadsekonom: *J. Eriksson*.

Stadsträdgårdsmästare: *I. Sundin*.

Hamnkontoret: öppet 8—12 och 4—6. (Sön- och helgdagar 4—6).

Hamnkapt: *K. E. Pomelin*.

Hamnmästare i Brändö: *G. H. Rajander*.

Extra sjöfiskal: *G. W. Blomqvist*.

Vägskrifvare och tolagsbokhållare: *A. Gärdström*.

Packhuset: öppet 9—1 och 4—7. *Packhusinspektör*: *V. Sarelius*.

Tullkammaren: Bergsg. 1. Öppen sommartid 9—11 och 4—7. *Tullförvaltare*: *N. Estlander*.

Fattigvårdsstyrelsen.

Ordförande: Kyrkoherden *J. A. Heikel*, Strandgatan 17.

Ledamöter: boställsinspektör *A. Malm*, handl. *C. V. Lahtinen*, skomakaren *F. Östberg*, hofr. kanslisten *L. Kihlman*.

Sekreterare: *J. Holmström*, Skolhusg. 17.

Fattiggårdsföreståndare: *J. Sauso*.

Fattiginspektör: *A. W. Blomqvist*.

Helsovården.

Ordförande i Helsovårdsnämnden: *K. Ekholm*, Sandögatan 13.

Ledamöter: *V. Cajanus*, *K. A. Lassenius*, *K. F. Mandelin*, *I. Backlund* och *A. Gröndahl*.

Suppleanter: *Th. Ehrström*, *H. J. Lindebäck*, *J. Finnilä*, *J. Sjölund*.

Sekreterare: *Fr. Eriksson*.

Förste stadsläkare: *K. Ekholm*, Sandögatan 13. Mottager kl. 9—12.

Andre stadsläkare: *Th. Ehrström*, hofrättsplanaden 12. (Tjänstledig)

Praktiserande läkare: Provincialläkare: *L. Runeberg* 9—11 och 4—5. Skolhusg. 1.
 Bataljonsläkare: *Edv. Pfaler* $\frac{1}{2}$ 10—12 och 4—5 hvardagar, helgdagar 10—11.
 Lasarettsläkare: *O. Bonde* (tjenstledig).
 Tandläkare: *G. Cederberg*, 12—2 och 5—6.
 Hofrättsespl. 4.
 Veterinärll.: *Isak Backlund* 10—2.
 Massör: *C. J. Danielsson* 11—12 och 3—4.
 Sjuksköterskor: *Alice* och *Aina Eklund*, Handelsplanaden 24.
 Sundhetsinspektör: *A. Forssén*, Rådhusgatan 25.
 Undersökningsstation för lifsmedel: Handelsplanaden 7.

Brandkommissionen.

Ordförande: *V. Cajanus*.
 Ledamöter: *E. Sandman* å kronans vägnar, mag. *O. Alcenius* å brandstodsbolagets vägnar, *Fr. Westlin*, *E. Ingman*, *J. Sjölund*.
 Sekreterare: *V. Cajanus*.
 Brandmästare: *H. W. Dahlstedt*.
 Spruthusvakt: *J. Hagman*.

Förmyndarnämnden.

J. D. Selin, ordf., *A. Fonselius* och *J. Holmström*.

Folkskoledirektionen.

Ordförande: *E. E. Ingman*.
 Ledamöter: fru *Hanna Alcenius*, fröken *Jenny Heikel*, fröken *Hilda Hellman*, hrr *L. Ceder*, *Hj. Hjelt*, *A. Sandman*.

Folkskoleinspektör: *F. R. Westlin.*

Ekonom och sekreterare: *E. E. Ingman.*

Direktionen för folkbiblioteket och läsesalen.

Ordförande: *F. R. Westlin.*

Ledamöter: Hj. Hjelt och E. E. Ingman.

Sekreterare och bibliotekarie: fröken *Hilda Hellman.*

Föreståndarinna för läsesalen i staden fröken *B. Holmberg*, i Brändö *Albert Eklund.*

Läsesalen: Handelsplanaden 24. Öppen kl. 9 f. m.—9 e. m. Fritt tillträde.

Folkbiblioteket: lokal i stadshuset. Öppet onsd. och lörd. 5—7 e. m.

Uppbådsnämnden.

Krigskommissarie: *K. J. Tujulin*, Kyrko-planaden 32.

Sekreterare: *O. Laurén*, Skolhusg. 11.

Skolråd.

För *svenska lyceet*: hrr hofrättsadvokat-fisk. C. Carp, hofrättsassessorerna J. A. Rehnström och A. Tujulin, doktor K. Ekholm, konsul C. Freese, kapten J. A. Burman och borgmästaren V. Cajanus.

För *finska lyceet*: kommerserådet C. J. Hartman, lektor Hj. Hjelt, landskamrer K. Eskelin, doktor E. Pfaler, häradshöfd. O. Revell, fabrikör A. Sandman och länelandtmäterisekreteraren Lindberg.

För *svenska fruntimmersskolan* ingenjören F. M. v. Willebrand, doktor L. Runeberg, prof. J. O. I. Rancken, kapten K. Liljequist samt fruarna Runeberg, Bruun och Kihlman

För *finska fruntimmersskolan*: doktor A. Th. Ehrström, apotekaren K. F. Mandelin, notarien A. Grönblad, ingenjör Bremer samt fruarne Gummerus, Westlin och Levón. För de svenska förberedande skolorna fungera samma skolråd som för svenska fruntimmersskolan och för de finska förberedande samma som för den finska fruntimmersskolan.

Kyrkorådet.

Ordförande: *J. A. Heikel*, Strandgatan 17.

Ledamöter: A. G. Ahlström, W. Alcenius, F. Bäckström, P. Cederberg, E. Ingman, F. Lundqvist, O. Rancken, O. Revell, V. T. Rosenqvist och R. Westlin.

Kyrkorådets ekonomiska delegation: *O. Revell*, ordf., *R. Westlin* och *A. F. Bäckström*.

Kyrkokassör: *A. W. Blomqvist*.

Kyrkovärd: *A. Österblad*, Strandgatan 16.

D. Stadens läge, yttre utseende m. m.

Då Karl den IX 1602 företog sin berömda resa längs Finlands västkust, med utgångspunkt i Ekenäs och vidare till Sverige rundtomkring Bottniska viken, utsåg han plats för flere städer i Österbotten, af hvilka Uleåborg grundlades 1605 och 1606 Mustasaari stad, hvars namn då stadens privilegiibref utfärdades 1611 förändrades till *Wasa*. Närmaste anledning till stadens grundläggning var såväl Karls öppna blick för det goda läget för anläggning af en handelsstad som äfven indirekt borgerskapets i Åbo år 1605 hos

regeringen i Stockholm anförda klagomål öfver bondehandeln i Österbotten och det »landzkiöp» som där försigginge och hvilket »Sverigis lagh förbiudher». I två och ett halft sekel lefde därefter Wasa sitt lif på den plats dess grundläggare utsett invid Korsholms vallar, dref sin köpenskap och sina andra näringar under tryckta förhållanden, oroades och led ruinerande förluster under krigstider, tills omsider morgonen den 3 augusti 1852 grydde, morgonen till en dag, hvars qväll skulle se hela den stolta staden såsom en hög af rykande ruiner. Den härjande eldsvåda, som då inträffade och som förde en stor mängd stadsbor till ruin, var anledning till stadens förflyttning närmare dess Brändö hamn, till Klemetsö udde.

Förrän alla formaliteter med inlösen af mark för staden, uppgörande af plankarta, den nya platsens planering m. m. hunnit fullgöras hann 10 år förflyta innan öfverflyttningen till den nya staden kunde ske. Den allmänna flyttningsdagen var bestämd till den 1 augusti 1862. Afsked från gamla Wasa togs genom ett medborgaresamqväm i societetshuset, där man tillbringade aftonen till kl. 12, då rektor Hallsten uppträdde och i ett vackert och värdigt tal föreslog en skål för gamla Wasa, som besvarades med det lifligaste hurrah. Inflyttningen till nya staden celebrerades endast med gudstjenst den 2 augusti i kyrkan, besökt af öfver 2,000 personer. Samma dag trädde hofrätten och öfriga embetsverk i verksamhet.

Stadens utseende var vid tiden för flyttningen ingalunda inbjudande. På många håll

af stadsplanen syntes ännu vild skogsmark och på andra ställen »byggnadsställningar halffärdiga hus, murbruksbaljor, lerhögar och annat skräp i oändlighet». Färdiga eller beboeliga privata hus funnos då till ett antal af 160, hvaraf 11 stenhus, samt 8 publika byggnader, dels kronans, dels kommunens.

Under årens lopp har likväl stadens utseende i hög grad förändrats till sin fördel, hvilket jämte dess härliga läge på en hög på tre sidor af vatten omgifven udde, gjort, att främlingar gerna vilja nämna Wasa såsom en af nordens vackraste städer. Särskildt är anblicken vid ankomsten från sjösidan anslående. Staden omgifves af en krans af parker och genomlöpes i olika riktningar af esplanader med mjuka gräsmattor och träd i dubbla rader, hvarutom nästan å hvarje gårdsplan en trädgårdsanläggning finnes utförd. Längst i norr är »Mariepark» belägen, sträckande sig från järnvägsområdet till Skeppsgatan, vidare söderut förekommer Packhusparken, hvars norra del för närvarande är upplåten till plantskola åt en yrkesträdgårdsmästare i staden, härefter följer Hofrättsparken, i hvars norra del sommarrestaurationen »Strandpaviljongen» är belägen och hvars vestra strand vanprydes af det därstädes uppförda badhuset. Söderom Wasaesplanaden vidtager en ännu icke ordnad park, som i framtiden då tomterna söderom länehäktet blifva mera bebyggda kommer att fortsättas ända till Gustafsborgs villa. Offentliga planteringar i staden finnas kring stadshuset, å kyrkoplanen, å ryska kyrkotorget, vid järnvägsstationshuset m. fl. ställen.

Stadens plan är uppgjord af arkitekten C. A. Setterberg, och har den ansetts så väl lyckad att plats beredts densamma i »Uppfinningarnes bok» (I del., sid. 376) såsom ett mönster. Som nämntt genomkorsas staden af esplanader, så dragna att de bilda gränserna för de 11 skilda stadsdelarne, med undantag af 5:te stadsdelen, som åtskiljes från 4:de endast af Skeppsgatan. Från norr till söder gå Kyrko- och Handelsesplanaderna och från vester till öster Hofrätts-, Wasa- och Korsholmsesplanaderna. Den vackraste och mest vårdade af stadens parker är dock Sandviks park, platsen för innevarande års musikfest.

Bland publika hus må nämnas *stadshuset*, *lutherska kyrkan* och *hofrättshuset*, belägna vid Hofrättsesplanaden. *Stadshuset* är uppfördt efter ritning af arkitekten M. Isaeus i Stockholm och inrymmer i jordvåningen poliskammare m. m. i norr, äfvensom lokal för folkbiblioteket i södra ändan. I andra våningen inrymmas lokaler för drätselkammaren, navigationsskolan m. m. samt i tredje våningen lokal för magistraten och rådstufvurätten, festsal samt en lokal om 7 rum, som för närvarande innehafves af Wasa tidningsklubb.* I den vackra trappuppgången till stadshusets tredje våning finnas uppställda å första trappafsatsen tvenne kolossalstatyer,

* I klubbens läsesal tillhandahållas alla i Finland utkommande tidningar, förutom en mängd utländska. Tillträde till klubben erhålles genom klubbmedlem.

föreställande »Apollo» och »Pallas Athenae». I den vackra festsalen finnas några konstverk, inköpta med af stadsfullmäktige anslagna medel och värda att taga i betraktande, nämligen ett större insjölandskapsstycke af Hj. Munsterhjelm, en större och en mindre marin af O. Kleinh samt skulpturerne Rebecka, Aino och Andromeda af Takanen. I den i andra våningen befintliga s. k. Museisalen är inrymd en af afl. fil. mag. A. Bodén till staden donerad fogelsamling, omfattande i det närmaste samtliga arter af Finlands fågelfauna.

Lutherska kyrkan är uppförd i modern götisk stil och anses för ett i all sin enkelhet synnerligen vackert tempel. Dessförutom är kyrkan värd ett besök för den af artisten Edelfelt målade och helt nyligen uppsatta berömda altartaflan. Taflan är en gåfva af fru rådmanskan Gustava Revell och dess pris 10,000 mark. Orgelverket i kyrkan är utfördt af orgelbyggaren, ledamoten i Musikaliska akademien och riddaren P. L. Åkerman i Stockholm, för ett pris af omkr. 20,000 mark, och omfattar 21 stämmor.

Hofrätts huset, en palatslik byggnad, hvartill ritning liksom äfven kyrkans, blifvit uppgjord af arkitekten C. A. Setterberg, är beläget på en dominerande höjd i vestra ändan af Hofrättsplanaden. Huset är uppfördt i tre våningar, hvaraf jordvåningen inrymmer arkiver, vaktmästarlokaler m. m. den andra länelandtmästerkontoret, landt-ränteriet, guvernörens mottagningsruin m. m.

samt tredje våningen lokaler för Hofrätten och Länestyrelsen. Wasa hofrätt eger en i sitt slag unik porträttsamling, hvars upphof kan hänföras till Gustaf den III. Till hofrättshusets invigning 1786 hade nämligen konungen låtit öfversända sitt i förgylld ram infattade porträtt, framställande monarken i kröningsdräkt. Taflan, som är 4 1/2 aln hög och i det närmaste 3 alnar bred, uppskattas till sitt konstnärliga värde mycket högt. År 1818 förärade kejsar Alexander I hofrätten sitt porträtt, visande kejsaren, som är iklädd generalsuniform, i kroppstorlek. Dessutom förekomma i samlingen porträtt af hofrättens samtliga framfarne presidenter. Af presidenten Georg Wilhelm Lode finnes ett medaljongsporträtt i gips.

Af öfriga offentliga byggnader må påpekas den vackra i byzantinsk stil på Alexanderstorget uppförda grekisk-katolska kyrkan, svenska lyceibyggnaden midt emot lutherska kyrkan, det ståtliga folkskolehuset vid Rådhusgatan 31 efter ritning af arkitekterne W. Backmansson och F. Thesleff, svenska fruntimmersskolehuset vid Kyrkoesplanaden 12, finska lyceet Skolhusgatan 20, brandkårshuset Kyrkoesplanaden 34. Wasa bataljons kaserner upptaga 10:de och 11:te stadsdelarne. Länhäktet har i en olycklig stund fått sin plats i en af stadens vackraste delar — vid stranden af Stadsfjärden vid Korsholmsesplanadens vestra ända. I parken ofvanför svenska bryggan finnes en af staden uppförd matserveringspaviljong för arbetare,

hvilken torde förtjena ett besök såsom varande ett mönster för dylika inrättningar.

* * *

Staden omgifves som nämndt på tre sidor af vatten. I nordost ligger Metviken, som jämte Långviken omsluter den udde, hvarest stadens begravningsplats är anlagd, benämnd Almaudd efter namnet af den första, som invogs i dess sköte. I nordvest och vest sköljas stadens stränder af Stadsfjärden, som genom den från södra ändan af ångbåtsbryggan i en båge öfver fjärden till Wasklot holme gående järnvägsbanken afdelas i Norra och Södra Stadsfjärden. Strax norr om järnvägsbanken ligger stadens perla, den vackra Sandön, om somrarne en härlig plats för folkfester, friluftskonserter m m. Metviken afskiljes från Stadsfjärden genom en stenreveterad grusbank, i hvars båda ändar öppningar med järnbroar tillåta förbindelse för mindre farkoster mellan de båda vattnen. Fast i denna bro — Brändöbro — ligger det s. k. Widgrenska grundet, hvilket af dess innehafvare Wasa Handelsförening öfverlemnats till Wasa segelförenings disposition för uppförande af båtslip jämte skjul och samlingspaviljong. Vattnet norr om Stadsfjärden benämnes Kråkfjärden hvars mot öster inskjutande vik — Gerbyviken — begränsar Brändö landet i norr. På norra stranden af denna vik och fortsättningsvis norrut till Strömsö sund och på de med talrika natursköna sund och mindre fjärdar åtskilda holmarne vester om nämnda sund och norr

om Kråkfjärden hafva stadsboarne sina sommarvillor till ett antal af flere tiotal. På Wasklot holme finnas äfven ett tjugutal sommarvillor, likasom äfven söderom staden vid Schäferiviken och på Kopparön.

* * *

För sjöfartens bekvämlighet har staden numera till sitt förfogande tre hamnar, nämligen Brändö, Stadshamnen och Wasklot hamn. Brändö är den äldsta, såsom anlagd redan 1789. Här bombarderade och landstego Engelsmännen under 1854 års krig, men blefvo tillbakadrifna. Ännu för några år sedan qvarstod ett magasin genom hvars två motsatta väggar en kanonkula trängt. Hamnen i Brändö utgöres af det mellan Brändölandet och Smulterön varande sundet, omkring 20 meter bredt, 85 meter långt och 5—6 meter djupt. Kajer och magasinier äro anlagda på hvardera sidan om Sundet. Under segelfartygens forna goda tider funnos skeppsvarf såväl på landssidan som på »Holmsidan», såsom Smulterön i dagligt tal benämnas. Ett packhus af trä qvarstår ännu, men användes ej vidare för sitt egentliga ändamål, sedan packhuset i Stadshamnen blef färdigt till begagnande år 1878. Stadshamnsområdet omfattar hela Stadsfjärden. Fartygskajerna sträcka sig från Skeppsgatans vestra till Sandögatans vestra ända med ett vattendjup af 9—14 fot. Å kajen nedanför ångqvarn är uppförd en storartad spanmåls-elevator — den enda i Finland. Längre sö-

derut vid Wasaesplanaden ligger en brygga af kilad sten, byggd af kommerserådet C. G. Wolff under nödåret 1867 för att bereda arbetsförtjenst åt de hungrande. Kommerse-rådinnan Wolff öfverlemnade sedermera bryg-gan åt staden utan vederlag, och användes den-samma nu såsom vedupplossningsplats. Strax söderom denna äro anlagda fiskarhamnen och båthamnen. Wasklothamnen färdigbyggdes 1892 och står genom den öfver stadsfjärden lö-pande 1 kilometer långa banken, hvars hela behof af fyllning släpats från gamla Wasas stadsplan, i förbindelse med statsjärnvägarne. Hamnen har två i sydvest utlöpande pierar, af hvilka den nordligare är 600 och den syd-ligare 450 fot lång. Vattendjupet är 24 fot.

Från Bottenhafvet leda in till stadens hamnområde fyra kronofarleder, hvilka alla sammanlöpa vid klippan »Storhästen», som begränsar Korshamns fjärden i norr. Den sydligaste — Bergöfarleden — användes en-dast af mindre fartyg, såsom på vissa ställen endast 10 fot djup. Från Bergö till staden är vägen omkring 30 kilometer. Några tio-tal kilometer norrut från Bergö ligger Rönnskärs ögrupp, genom hvilken en ganska djup, ehuru krokig farled är upptagen, samt vidare omkring 30 kilometer norrut går Norrskärs-leden norrom Norrskärs fyrbåk. Vägen till staden från Rönnskär är 50 och från Norr-skär omkring 80 kilometer. Den nordligaste farleden kommer från Norrbotten, men är grund och farlig, hvarför den användes endast af mindre fartyg.

E. Handel och sjöfart.

Gamla Wasa anlades af Karl IX till en handelsplats med det välodlade Sydösterbottniska slättlandet såsom handelsområde. På handel och sjöfart om ock med de hämmande band »merkantilsystemet» i ett och ett halft århundrade pålade desså näringsgrenar — har Wasa äfven i alla tider baserat sin hufvudsakliga existens. Industrin — såväl den lilla som den stora — har dock och allt mera i proportion med stadens utveckling — gifvit en stor mängd af dess innevånare deras bergning. Efter stadens flyttning till sin nuvarande plats, har stadens handel fått ett starkt uppsving och förmedlas nu såväl import som export af flere s. k. stora artiklar för hela Österbotten och mellersta Finland genom Wasa.

De hufvudsakliga exportartiklarna ha de senare åren varit smör, hafre, tjära, trävaror, saltad fisk, beck, fågel, bomullsgarn, lefvande kreatur (hästar, hornboskap, svin och får) m. m. De hufvudsakligaste importvarorna åter: kaffe, socker, mjöl (hvete, korn och råg), råg, bomull, maskiner, ris (oskalad), gryner, harts, hudar (oberedda), järn och stål, petroleum, salt, stenkol, talg, tobak, viner, väfnader m. m.

Under förlidet år importerades bl. a. följande varor till nedanupptagna quantiteter och värden:

	Quantitet.	<i>Fråk.</i>
Apparater, elektriska	kg —	146,280
Bomull	» 518,038	608,703
Gryner, skilda slag .	» 559,425	142,534
Harts	» 166,977	100,186
Hudar, oberedda . .	» —	129,167
Kaffe	» 806,357	2,096,528
Maskiner, skilda slag	» —	333,460
Mjöl, hvete	» 4,019,039	1,004,760
» råg	» 5,812,437	871,866
Petroleum	» 473,287	121,887
Socker	» 1,261,777	1,488,897
Ris, oskalad	» 1,427,636	299,804
Råg	» 5,457,405	927,759
Stenkol och cokes . .	» 6,221,999	124,440
Talg	» 242,517	145,510
Tobak	» 242,254	221,556
Viner	» —	145,044
Ylleväfnader	» —	117,740

Värdet af hela importen steg till 11,362,602 mark.

Exporten utgjordes hufvudsakligen af följande varor:

	Quantitet.	<i>Fråk.</i>
Beck	hl 3,472	86,800
Fisk, salt	kg 56,713	113,189
Fågel	» 40,140	50,175
Hö	» 285,940	20,325
Hornboskap	st. 444	26,640
Svin	» 1,375	34,375
Kött	kg 98,487	45,400
Lingon	» 130,167	11,715
Skin, skilda slag . .	» 32,333	71,322
Smör	» 736,033	1,472,066

Häfre	kg	9,036,849	1,355,527
Råg	»	475,900	80,903
Tjära	hl	35,311	494,354
Trävaror	—	—	226,200

Tullintraden vid Wasa tullkammare utgjorde förlidet år *Tmf.* 1,909,068: 85.

* * *

Wasaborgarenes hufvudsakliga näringsfång har från äldsta tider varit handel och därmed förenad sjöfart. Dock var handelsflottan från början högst oansenlig. År 1714 egde staden endast 10 fartyg, hvilka alla gingo förlorade under kriget och först 1785 var antalet större och mindre fartyg åter uppbragt till samma siffra. De sex fartyg som gingo på aflägsnare hamnar hade tillsammans 1,324 läster. Såsom exportartiklar nämnas* från den tiden tjära, beck, kimrök, plankor, bjälkar och stångjärn samt speciellt till Stockholm »ätande varor». Först 1838 var fartygsantalet fördubbladt — 20 fartyg med tillsammans 2,170 läster. Föregående år hade dock försållts 3 fartyg och 3 förolyckats. Våren 1849 egde Wasa 24 fartyg med 3,111 läster. Nio af fartygen egdes af handl. Carl Gustaf Wolff, som genom sin rederirörelse snart bragte stadens handelsflotta till den främsta inom länet. 1868 egde Wasa läns städer följande antal fartyg och läster: Wasa 35 — 8,203; Jakobstad 19 — 4,861; Kristinestad 16 — 3,666; Gamlakarleby 16 — 2,359; Nykarleby

* H. Em. Aspelin, Wasa stads historia.

9 — 1,360 och Kaskö 1 med 363 läster. Af de Österbotttniska städerna hade Brahestad samma år de flesta fartygen — nemligen 54 med 12,763 läster, under det att Uleåborg hade 37 fartyg med 8,748 läster.

Rederirörelsen med segelfartyg begynte dock småningom gå nedåt allt efter som frakterna i utlandet gingo ner och konkurrensen med ångarene blef skarpare. I gamla Wasa funnos ej andra ångare än tre små ångslupar: »Svalan», som ännu är i tjänstgöring i den nya staden, Dockan och Energie och begagnades dessa för bogsering af pråmar mellan stadens gamla och nya hamn.

Sedan 1837 stod Wasa i regelbunden ångbåtsförbindelse med Umeå förmedelst ångaren »Norrland» som befordrade passagerare och såsom last hufvudsakligast landtmannaprodukter. Äfven ångaren »Örnsköld» besökte stundom Wasa. Ångarene landade i Brändö sund, tills år 1866 ångaren »Berzelius» var den första, som lade till vid ångbåtsbryggan i stadens hamn.

År 1873 bildades Wasa—Nordsjö ångbåtsaktiebolag, som nu eger ångarene »Patria», »Clio», »Iris» och »Hebe» och samma år Sundsvall—Wasa ångbåtsaktiebolag med ångaren »J. L. Runeberg», hvarefter ångbåtsfarten å orten fick ett raskt uppsving.

Enligt den af stadens magistrat förda fartygsregisterboken bestod Wasa handelsflotta under förlidet år af följande fartyg: *Ångarne* Clio 557 tons, 90 hästkr. — Patria 541 t., 90 hkr. — Hebe 364 t., 80 hkr.

— Iris 261 t., 55 hkr. — Vega 397 t., 100 hkr., — Frej 242 t., 113 hkr. — Tor 191 t., 113 hkr., — Finland 208 t., 60 hkr., Gustaf Wasa 205 t., 80 hkr., — Linne 176 t., 35 hkr. — Tärnan 67 t., 30 hkr.

Ångslupar: Hurtig 21 hkr. — Vågen 9 1/2 hkr. — Grönvik 9 hkr. — Silmä 8 1/2 hkr. — Villan 8 hkr. — Ensi 5 1/2 hkr. — Svalan 4 hkr. — Please 2 1/2 hkr. — Impi 2 hkr. — Pyre 2 hkr. — Sylvia 2 hkr.

Segelfartyg: Fregattskeppet Cashier 1,367 tons, barkskeppen Pallas 1,251 t., Ceres 1,034 t., Melusine 929 t., Verdandi 771 t., Jupiter 617 t., Neptun 1,047 t., Australia 912 t., Emilia 644 t., Vesta 555 t., Amelie 496 t., skonnertarne Joutsen 108 och Hylki 92 tons, galeaserne Kukko 50, Thure 38, Alauda 29, Ellida 21 och John 26 tons.

Stadens handel förmedlades (exklusive kustfarande segelfartyg) under förlidet år af inalles 396 fartyg med 90,805 tons. Af dessa voro 70 segelfartyg och 326 ångare. De flesta voro finska ångfartyg, nämligen 232, svenska ångare 62 och tyska ångare 16. De flesta segelfartygen voro 35 danska och 20 finska. De flesta kommo från finska hamnar, nämligen 157, från Tyskland 67, Sverige och Norge 61, från Ryssland 52, från England 27 och från Danmark 19 o. s. v. De flesta afgingo till finska hamnar nämligen 189, till Sverige och Norge 75, till Ryssland 50, till Tyskland 33, till Danmark 19, till England 14 o. s. v.

F. Fabriker och handtverkerier.

I privilegiebrevet för Wasa stad af 1611 föreskrifves huru många idkare af hvarje yrke finge i staden slå sig ned, men då inga yrkesidkare eller »embetsmän» som de kallades ville flytta till staden, klagade stadsborna däröfver vid landtdagen i Helsingfors 1616 och förmanade Gustaf II Adolf »borgmästare och råd att i tid förordna allehanda nödtorftige embetsmän» samt lät borgmästare och råd veta »att de framdeles därför svara skola och göra reda för, att staden genom deras försummelse vederfaller och ingen god ordning hålles vid makt». Härefter synes »embetsmän» hafva nedsatt sig på orten, ty 1648 nämnes, att i staden funnos 4 guldsmeder, 5 skräddare, 3 skomakare, en klensmed, en storsmed, 2 snickare, en skinnare, en linneväfvare, en hattmakare, en glasmästare, 2 gästgifvare, en läggare, en tunnbindare, en kanngjutare, en skeppsbyggare, 3 hummelgårdspanterare, 2 köttmånglare och slagtare, 4 brännvinsbrännare, en bagare, 2 fiskare och 6 »krögare och gästgifvare för bönder». År 1785 funnos i staden 91 mestare med 30 gesäller och 38 lärgossar. Mästarnes antal nedgick så att det 1841 var endast 71.

År 1690 bildades den första skråföreningen i Wasa mellan smeder, kopparslagare, glasmästare och sadelmakare.

Fabriksanläggningar af någon betydelse funnos icke i gamla Wasa. Må dock nämnas beckbruket, ladugårdsmjölqvarn, tobaksfabriken och Alkula ångqvarn.

Industriella inrättningar af särskilda slag uppstodo först i nya Wasa och gjordes början med Bomullsspinneriet i Brändö, som 1856 anlades af handl. A. A. Levón. För affärens bedrivande bildades följande år ett aktiebolag och har etablissemnet därefter småningom utvecklat sig till ett af de största i landet.

Under förlidet år voro i verksamhet härstädes följande större industriella inrättningar: (Tillverkningarnes bruttovärde angifves i mark): Bomullsspinneriet 3,109,795, — Wasa ångqvarn 1,661,000, — Pohjola bränneri 383,500, — Wasa tvål och såpfabrik 288,000, — Wasklot ångsåg 225,000, — Wasa Nya Tobaksfabrik 158,000, — Pohjola destilleringsfabrik 124,975, — Wasa ljusfabrik 108,000, — Engelska svinslagteriet 90,000, — Wasa Yllevarufabrik 72,000, — Wasa Tvinn- och nätfabrik 29,076

Följande mindre industriella inrättningar och handtverkerier voro i sysselsättning härstädes under förlidet år:

Inrättningens beskaffenhet.	Ant. arbetare.	Tillverkn. br.-värde.
6 smedverkstäder	16	13,196
7 köpparslagerier	8	9,845
4 guld- o silfvervarufabriker	10	33,902
2 gelbgjutare	—	1,747
3 plåtslagerier	8	10,120
5 urmakerier	13	14,875
1 stenhuggeri	1	600
1 kakelugnsmakeri	2	1,000
1 färgeri och blekinrättning	4	18,620
1 garfveri	2	13,246

3 sadelmakerier	7	9,350
3 bokbinderier	15	18,175
6 snickerier	30	25,942
1 tunnbinderi	2	1,475
1 åkdonsfabrik	2	1,878
1 byggnadsentreprenör	—	34,110
1 murare	15	39,800
7 målare	55	56,545
3 tapetserare	9	25,500
2 skorstensfejare	5	4,200
1 väderqvarn	—	325
13 bagerier	45	205,886
1 konditori	9	4,000
3 korfmakerier	9	29,900
1 ölbryggeri (Hellströms)	6	14,000
2 spritfabrik	4	146,488
2 mineralvattenfabrik	7	21,396
2 tobaksfabrik	25	158,000
9 skrädderier	52	109,995
1 kappfabrik	11	23,500
2 hatt- och mössfabrik	10	15,500
19 skomakerier	40	44,975
2 perukmakerier och rakstu- gor	6	8,614
4 boktryckerier	44	107,600
2 fotografiateljier	9	19,485

Beträffande förestående uppgifter är att observeras, att bland arbetspersonalen äro mästare och kontorspersonal inbegripna.

* * *

Kommunaltaxeringen för näring och rörelse uppgick för 1876, då det nuvarande taxeringssättet första gången användes, till

1,149,300 mark, men nedgick två år därefter till 848,000 och ytterligare 1879 till 792,800. Året därpå klef nämnda taxeringsrubrik plötsligt åter upp till 1,224,220 mark, höll sig därefter öfver en miljon och närmade sig ibland 2 milj., tills summan 1889 steg till 2,742,000. Förlidet år steg taxeringssumman för näring och rörelse till 2,595,200 mark.

I sammanhang med förestående uppgifter om näringslifvet i staden må följande siffror angående den åsatta kommunaltaxeringen för hus och tomt, näring och rörelse samt för lön eller annan inkomst här finna plats:

	Årets taxering.	Antal skattören.
1876 . . .	2,667,850	6,572
80 . . .	2,881,300	7,100
85 . . .	3,927,500	9,205
90 . . .	5,712,380	13,317
93 . . .	6,178,980	14,360

G. Skol- och kyrkliga förhållanden.

Under förlidet år voro i verksamhet härstädes följande läroinrättningar och antal elever, efter förhållandet vid vårterminens slut:

Svenska klassiska lyceet	193
Finska reallyceet	115
Svenska flickskolan	150
Finska flickskolan (privat)	22
Privata svenska fortbildningsläroverket för flickor	23

Industriskolan (svensk)	37
Navigationsskolan	12
Handtverksskolan	12

Folkskolorna :

Högre, för gossar (svensk)	97
» för flickor	133

Gossar. Flick.

Lägre, för gossar o. flickor, N:o 1	56	—	63
» » » N:o 2	54	—	41
» » » N:o 3	44	—	56

Sammansatta finska folkskolan 130 — 115

Svenska folkskolan i Brändö . 80 — 78

Sammansatta folkskolan för minderåriga svenska fabriksarbetare 17 — 16
d:o för finska » 8 — 6

* * *

Enligt kyrkoböckerna bestod evangelisk-lutherska församlingen i staden förlidet år af inalles 11,122 personer, hvaraf 5,008 män och 6,114 qvinnor.

Kyrkoherde: J. A. Heikel.

Komminister: K. Olander.

Grekiskt-ortodoxa församlingens föreståndare pastor Solntseff.

Frikyrkliga församlingen: Föreståndare skomakaren Wilh. Backman. Medlemsantal omkring 50. Lokal: Missionshuset.

Metodistförsamlingen: Föreståndare Selim Stendahl. Predikant pastor A. Grönblad. Medlemsantal omkring 130 Lokal: eget hus Fredsgatan N:o 12.

Baptistförsamlingen: Föreståndare J. Liljestränd. Predikant J. S. Österman. Medlemsantal omkr. 50. Lokal: Formansgatan 16.

Laestadianförsamlingen: Föreståndare fattiggårdsföreståndaren J. Sauso.

Hedbergianer: Ett mindre antal, samlas i skomakaren Löfqvists gård, Rådhusgatan N:o 10.

H. Filantropiska och andra föreningar.

Arbetarförening. »Wasa arbetarförening» har till syftemål, att bilda ett samband mellan yrkesarbetare i Wasa för att främja deras bästa både i andligt och materiellt hänseende».

Ordförande: O. Ansas.

Sekreterare: G. Nordström.

Arbetshemmet för fattiga barn. Hemmets ändamål är att afvända fattiga barn från bettlande och därmed förenad våda samt bereda dem vård, sysselsättning och tarflig kost.

Förestånderska: Fru Lagus.

Djurskyddsföreningen i Wasa län har till uppgift att motarbeta alla arter af djurplågeri och särskildt att verka för en skonsam och mild behandling af husdjuren. Såsom djurplågeri anses: a) hvarje våldsamt ansträngande af djuret utöfver dess krafter; b) hvarje misshandel, vare sig genom hugg och slag, hunger, törst eller annan genomelakhet, vårdslöshet eller lättsinne framkallad grymhet samt c) djurs dödande på ett sätt, som onödigtvis förökar dess lidande.

Ordförande: K. J. Tujulin.

Sekreterare: K. Sääf.

Fabriks- och handtverksföreningen hand-
 har genom fullmäktige de till föreningarne
 hörande yrkenas allmänna angelägenheter,
 vårdar deras kassor och öfriga egendom, af-
 ger de betänkanden och förklaringar, som
 vederbörande myndigheter infordra, utfärdar
 gesällbetyg och mästartebref åt de arbetare,
 som slikt vittnesbörd öfver vunnen skicklig-
 het åstunda, söka bilägga oenighet och tvi-
 ster, som emellan yrkesidkare och deras ar-
 betare uppkomma, äfvensom i synnerhet haf-
 va tillsyn å lärlingars och andra vid yrkena
 sysselsatta arbetares undervisning, vård och
 fogliga behandling.

Ordförande: Chr. Bruun.

Sekreterare: A. Boxström.

Frivilliga brandkåren. Chef: K. Kur-
 tén. Sekreterare: H. Wigardt.

*Fruentimmersvälgörenhetsföreningens i Wa-
 sa* förnämsta ändamål äro: 1) att medelst be-
 redande af arbetsförtjenst understödja till sta-
 den hörande qvinnor och hos dem främja
 ordning och goda seder; 2) att underhålla
 och kristligen uppfostra ett antal af stadens
 vanvårdade eller föräldravård saknande fattiga
 barn.

Gåfvor i penningar eller annat utgifver
 föreningen endast vid sjukdomsfall.

Ordförande: Fanny Cajanus.

Sekreterare: Ida Kihlman.

Fylgia är en förening bland handelskå-
 rens qvinnliga medlemmar för meddelande

af sjukhjälp åt qvinnor, som däraf äro i behof och tillhörande samma kår.

Ordförande: Hanna Schauman.

Fängelseföreningen. Föreningens ändamål är att söka från återfall bevara frigifna straffångar samt jämväl i allmänhet befordra fångars moraliska förbättring under deras fängelsetid.

Ordförande: H. L. Studd.

Sekreterare: M. A. Levander.

Handelsföreningen i Wasa har till ändamål att besörja de angelägenheter, som på föreningens handläggning kunna ankomma för befrämjande af handelsnäringens förkofran.

Ordförande: C. J. Hartman.

Sekreterare: C. Estlander.

Hästvänsföreningen i Wasa län har till syftemål: a) att väcka och främja en allmänare nitälskan till förbättrande af hästafveln i landet och synnerligast inom länet; b) att genom föredöme, meddelande af råd, bekantgörande af gagneliga skrifter och andra lämpliga medel, befrämja kännedom om hästens uppfödande, vård och användande; c) att motverka hästplågeri och andra för hästafveln skadliga oseder; d) att å orter, där kronobeskällare icke finnas utställda, bereda tillgång till tjenliga afvelshingstar; e) att genom häradsvis anordnade utställningar och utdelande af premier för väl uppfödda föl

söka förmå allmogen att egna fölen en omsorgsfull vård och f) att anställa täflingskörningar.

Ordförande: E. Tandefelt.

Jagtföreningens i Wasa län syftemål är att genom samvetsgrant iakttagande och öfvervakande af jagtlagarnes efterlefnad samt medverkan och uppmuntran till rofdjurs utödande, söka befrämja en rikligare tillgång på nyttigt villebråd och minska de skador, som af rofdjuren förorsakas.

Ordförande: C. Carp.

Juridiska föreningen har till ändamål att bereda idkare af lagfarenhet och öfrige för rättsvetenskap och rättegångsväsendet intresserade medborgare tillfälle att offentligen utbyta åsikter och erfarenhet i hithörande ämnen.

Ordförande: E. Tegengren.

Sekreterare: K. Åkesson.

Kansallisseura. Waasan Kansallisseura har till ändamål uppväckande och stärkande af den finska nationalandan, förenande af likatänkande medborgare till gemensamma sträfvanden samt till nyttig och nöjsam samvaro förmedelst föredrag, teater, deklamation, diskussion, sång, musik och dans. Allmänt samtalsspråk är finska. I sång och deklamation är språket fritt.

Ordförande: E. Cederström.

Landtbrukssällskapet. Wasa läns landtbrukssällskap har till ändamål att befordra landthushållningens och slöjdkunnighetens

utveckling inom länet. För vinnande häraf vill sällskapet med alla medel, som finnas ändamålsenliga, befrämja hvarje förslag och företag som anses kunna lända landthushållningen och dess binärningar samt slöjdekunskheten till gagn.

Ordförande: E. Björkenheim.

Sekreterare: A. Malm.

Lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Wasa län har till ändamål att å däri gjorda insatser, efter förloppet af längre eller kortare tid, hvarunder de insatta medlen förkofrats, dels genom ränta, dels ock genom arfsvinster efter med döden afgången delegare bereda antingen 1:o) den högsta möjliga lifränta (årlig utdelning) eller 2:o) det högsta möjliga kapital att under bestämdt år lyftas; hvilka med bibehållande af erforderlig säkerhet för anstaltens bestånd kunna åstadkommas. Lifräntas eller kapitalutdelnings blifvande belopp beror af insatsernas storlek, den ränta, som erhålles samt dödligheten bland anstaltens delegare.

Ombudsman: O. Alcenius.

Nykterhetsföreningar: Wasa absoluta nykterhetsförening: ordf. fröken Hilda Hellman. Sekreterare: fältväbel V. Ekman. Wasa nykterhetsförening II: ordf. H. Pohjonen. Sekreterare: arbetsledaren Manninen.

Segelföreningen i Wasa har till ändamål att genom anställande af öfningar och pristäflingar i rodd och segling befrämja färdighet att handtera segelbåt, ifra för båtbyggeri

och för sådant ändamål anskaffa ritningar och modeller.

Kommodor: Karl Liljeqvist.

Sekreterare: J. Hagert.

Skeppsbefälhafvareföreningen i Wasa har till uppgift att åstadkomma det medlemmarne af ortens skeppsbefäl närmare ansluta sig till hvarandra, med syfte att diskutera sådana ämnen, som röra sjöfarten samt att i allmänhet verka i sjömansyrkets intresse.

Ordförande: J. A. Burman.

Sekreterare: Frans Lindberg.

Sparsamhetsföreningen i Wasa län har till ändamål att till minskande af fattigdomens fortgående tillväxt och dess menliga följder, företrädesvis hos de många, hvilka för sitt uppehälle och sin utkomst äro hänvisade till sin arbetsförmåga allena, genom upplysning, råd och uppmuntringar framkalla själfverksamhet och bemödanden att medelst sparsamhet, särdeles under yngre dagar, söka förbättra sina lefnadsvillkor och betrygga sin och de sinas framtid.

Ordförande: A. Lassel.

Svenska odlingens befrämjare, hvars medlemmar böra vara bosatta inom Wasa län, arbetar för svensk odlings fortbestånd och förkofran, särskildt i Österbotten.

Ordförande: Hj. Hjelt.

Sekreterare: B. Hemmer.

Sparbankens i Wasa ändamål är att hos mindre bemedlade personer af begge könen,

i synnerhet hos den tjänande arbetsklassen inom Wasa församling väcka håg för ordning, flit, omtanke och sparsamhet samt bereda dem tillfälle att utan särskild kostnad eller afdrag, kunna med säker vinst en hvar sig till godo bespara redligt förvärfvade smärre penningesummor.

Kassör: C. Rahm.

Tidnings- och sällskapsklubben i Wasa ändamål är att bereda dess medlemmar tillfälle till bildande läsning och sällskapligt umgänge.

Ordförande: Th. Ehrström.

Tekniska klubben i Wasa som utgör en filial till Tekniska föreningen i Finland har till ändamål att närmare sammansluta Tekniska föreningens medlemmar i Wasa och dess omnejd äfvensom andra inom tekniken verksamma personer för att tillgodogöra sig vetenskaplig och praktisk erfarenhet till gagn såväl för dess medlemmar som allmänheten.

Ordförande: H. Bremer.

Sekreterare: V. Reinius.

Wasa bibel och evangeliska sällskap har till syftemål, att i mån af behof tillvägabrinda nya upplagor på finska och svenska språken af den heliga skrift eller delar där af samt dels genom försäljning till möjligaste lägsta pris dels genom gratisutdelning af inbundna exemplar där af befordra en allt allmännare spridning af det heliga ordet.

Ordförande: J. A. Heikel.

Wasa läns förbund för qvinnostipendier har till ändamål att genom stipendier understödja inom Wasa län bosatte kvinnor, hvilka till själf försörjning önska skaffa sig härför nödiga kunskaper och färdigheter.

Ordförande: F. R. Westlin.

Sekreterare: Alma Sjö Dahl.

Wasa stads sjuk- och begravningshjälpskassa har till ändamål att bereda tillfälle till erhållande af understöd vid iråkad sjukdom och begravningshjälp vid inträffadt dödsfall.

Ordförande: K. V. Frisk.

*

Fonder för allmänt nyttiga ändamål, pensions- och understödskassor:

	Kapitaltillgång.
Handelssocietetens i Wasa understöds och pensionskassa . . .	366,011: —
Handtverkssocietetens i Wasa d:o d:o	45,365: —
Wasa lifränte- och kapitalförsäkringsanstalt	478,670: —
Sjömanshuskassan, afsedd till understöd åt fattiga sjömän och deras familjer	33,268: —
Stadslasaretsfonden	116,488: —
Fattigfonden	19,519: —
Skolfonden	17,424: —
Småbarnsskolefonden	2,009: —
Calamnii stipendiifond	3,238: —
Conradis ritfond	1,816: —

Alexander II:s stipendiifond för industriskoleelever	4,648: —
D:o d:o för qvinliga seminariielever	6,066: —
Uno och Frithiof Wolffs fond till förmån för stadslasarettet . . .	8,225: —
G. Revells fond för fattiga . . .	15,000: —
Rosenbergska fattigfondeu . . .	8,770: —

I. Musikförhållanden.

Wasa har under senast förflutna decennium låtit tala om sig icke blott för ett raskt framåtskridande i materiellt afseende, utan äfven på musikens område. Äran af hvad man på detta ideella fält mäktat åstadkomma tillkommer »Wasa Musikaliska Förening» och dess kände dirigent, stabskaptenen *Axel Stenius*.

Nämnda Förening har existerat under den jämförelsevis långa tiden af 15 år, ehuru K. Senatens fastställelse af dess stadgar begärdes och erhöles först i Maj 1889. Föreningens ressurser i både vokalt och instrumentalt afseende ha år från år tillväxt, dess musikalska uppgifter likaså ställts allt högre och högre. Från den enkla visan har kören steg för steg svingat sig upp till tonverk, hvilka i alla tider skola utgöra ädla pärlor inom musikkulturen. Vi nämna här blott verk sådana som Haydn's »Årstiderna», Mendelssohns »Athalia», Cherubinis »Requiem», Haydn's »Skapelsen», Schumanns »Paradiset

och Perin» m. fl. Dessa storslagna kompositioner ha med erkänd framgång uppförts ej blott på hemorten, utan äfven vid tvenne besök i Helsingfors — våren 1892 och våren 1893 — samt ett besök i Åbo — våren 1893 —.

Egen orkester har staden egt sedan 1885. Till aflönande af musikkårens medlemmar hade ortens Stadsfullmäktige anslagit en summa af 6,000 mark per år under tiden 1885—1890; sistnämnda år höjdes beloppet till 8,000 mark. Sedan Musikaliska Föreningen, under hvars vård orkestern närmast stått, tre gånger fåfängt anhållit om statsunderstöd för musikkåren, beviljades omsider — efter föreningens första konserttournée till Helsingfors — ett sådant år 1892 till ett belopp af 5,000 mark årligen under tre års tid. Resten af för orkesterns underhåll behöfliga medel ha hopsamlats genom frivillig teckning bland stadsborna, konserter, Tivolilister, lotterier o. m. d. Orkesterns numerär har varierat emellan 15—22 man; dess ledare ha varit kapellmästaren vid Wasa bataljons musikkår, direktör *Gustaf Kock* under de fyra första åren, därefter musikdirektör *A. E. Westerland*. Under loppet af säsongen spelar orkestern minst en gång i veckan vid s. k. »populära konserter», hvarutom densamma låter höra sig vid talrika andra, ehuru mindre regelbundet återkommande tillfällen.

Nämnas bör, att en stor mängd af de konserter, hvilka gifvits med Musikaliska Föreningens vokala och instrumentala krafter, afsett välgörande ändamål; sålunda hade Föreningen glädjen att åren 1892—1893 till

nödlidande landsmän öfverlemna en summa af närmare 4,000 mark. Dessutom har Föreningen anslagit konsertinkomster till fonder för en Runebergsstaty i Wasa, en altartafla till stadens kyrka, äfvensom medverkat vid särskilda tillställningar till förmån för bägge folkhögskolorna i denna landsdel o. s. v. Vid alla tillfällen har Föreningen i afseende å språkfrågan intagit en neutral hållning, hvilken omständighet utan tvifvel i väsentlig grad bidragit till sammanhållning och normal utveckling i rent musikaliskt afseende.

Det är icke hvar mans sak att väcka ett ideelt intresse på en ort, att samla och under halft annat decennium sammanhålla de för ett sådant intresse medverkande. Såsom redan nämndes har detta lyckats för kapten Stenius, hvars uppenbara musikaliska begåfning och varma nit äfven vunnit välförtjent erkännande långt utanför den egna hemstaden.

* * *

I sammanhang med sång- och musikfesten härstädes i juni har Musikaliska Föreningen beslutit gifva tre oratoriekonserter i stadens kyrka, under medverkan af landets främsta vokala sångkrafter. Dessutom gifves en konsert i Mustasaari kyrka. Vi intaga här följande meddelande om dessa konserter.

Wasa Musikaliska Förenings Oratoriumkonserter

i

Wasa stads kyrka

gifvas nedannämnda dagar under

Sång- och Musikfesten i Wasa

under medverkan af:

Fru Alma Fohström v. Rohde,

Herr **Hjalmar Frey**, Kejs. Hofoperasångare i P:burg,

Herr **Carl Dierich**, kammarsångare hos Storhertigen
af Mecklenburg,

Fru **Maikki Pakarinen**,

Fröken **Alexandra Ahnger** samt

Fröken **Sigrid Westerlind**,

Konsertmästar **Willy Burmester** (orkestern),

Solocellisten **Georg Schneevoigt** (orkestern) m. fl.

Föreningens kör (100 personer) samt förstärkta
orkestern (50 man).

Dagen före festen:

Söndagen den 17 Juni kl. 8 e. m.

Athalia af **Mendelssohn**.

Solister: fru *Pakarinen*, frökn. *Ahnger* o. *Westerlind*.

Biljettpris: Fmk 5, 3, 2 och 1.

1:sta festdagen:

Måndagen den 18 Juni kl. 7 e. m.

Skapelsen af **Haydn**.

Solister: fru *Fohström v. Rohde*, hr *Dierich*, hr *Frey*.

Biljettpris: Fmk 8, 5, 3, 2.

2:dra festdagen:*Tisdagen den 19 Juni kl. 5—6 e. m.***i Mustasaari kyrka.****Requiem** i C-moll af Cherubini.
Kör och orkester (utan solister).

Biljettpris: Fmk 1.

3:dje festdagen:*Onsdagen den 20 Juni kl. 7 e. m.***Paradiset och Perin** af Schumann.Solister: fru Fohström v. Rohde, fröken Ahnger,
fröken Westerlind, hr Dierich hr Frey.

Biljettpris: 8, 5, 3, 2.

Biljetter à 8 och 5 mark kunna abonneras hos för-
eningens ekonom häradshöfding Ivar Hasselblatt samt
utlösas resp. konsertdagar, före kl. 12.Billigare biljetter säljas icke tidigare än resp. kon-
sertdagar, hvarom särskildt annonseras.**K. Gamla Wasa.***För Österbottens äldsta kulturcentrum,
det minnesrika, ruinerade **Gamla Wasa**, där
vägar sammanstöta från Toby, Lillkyrö, Qvef-
laks och icke mindre än tre från Nya Wasa,
har järnvägen blott en haltpunkt. Öfver den
1852 nedbrunna stadens grus på platsen för
det forna Mussor by vid Korsholms sago-

* Enligt Turistföreningens „Reseruter i Finland“.

höljda vallar, höja sig här de nakna murarna af stadens fordom så vackra stenkyrka, som tillbygd i medlet af både 17:de och 18:de seklen måhända, ehuru företrädd af en kyrka på *Kapellbacken* vid stadens minnesvärda begravningsplats, täflat i ålder med landskapets äldsta kyrkor; ruinens ståtliga efter branden qvarstående hvalf nedbrötos med möda till förekommande af möjliga olycksfall. Icke långt från dessa murar reser sig den kvadratiske grundmuren till kyrkans klockstapel före och brandtorn efter branden. Blott platsen för det minnesrika skolhuset, på hvars södra sida, tätt invid, J. L. Runeberg såsom skolgosse bodde, är inhägnad samt platsen, där i ett gathörn den hetaste striden stod 1808, med en sten betecknad. Det gamla Wasa, dess glänsande vid flyttningen ledade namn, dess minnen hade dock förtjenat att en park uppstått på dess ruiner, en park ordnad efter dessa minnen till århundradens nöje och heder för det raskt tillväxande Nya Wasa. Såsom rester af det som varit qvarstå invid den forna stadsplanen länelasarettet med dårvårdsinrättningen på andra sidan kanalbron, Haga prestgård såsom minne af den forna »norra ladugården», det berömda efter ritning af öfverintendenten baron Adelcrantz 1777 - 86 byggda *Hofrättshuset*, hvilket 1863 inreddes till kyrka för Mustasaari församling (med altartaflor af Sandberg och Alexandra Sältin) och nu anses såsom en af landets vackraste kyrkor, samt den samtidigt med hofrättshusets uppförande planterade vackra men numera alldeles vanvårda-

de tredubbla lindallén emellan detta och det forna landshöfdingeresidenset Korsholm.

Korsholms vallar, de enda numera återstående resterna af Österbottens urgamla höfdingeresidens, bilda en grönklädd kulle på den forna stadsplanens södra sida.* Enligt traditionen bevarar Korsholms namn minnet af det kristna korsets planterande på Österbottens kust och dess cernerande med en kristen svensk befolkning, till hvars skydd den fordom kringflutna och delvis konstgjorda holmen befastades. »Slott och fäste» kallas Korsholm i Österbottens äldre medeltidshistoria, men redan 1506 blott »kronogård», och af trä torde Korsholms byggnader varit på Wasakonungarnes tid. Däremot är det troligt, att Oxenstjernas grefliga residens 1651—74 var uppfördt af tegel, likasom efter dess förfall under stora ofreden det 1747 uppförda landshöfdingeresidenset, hvilket såsom odugligt utdömdes redan 1771. Dess rester utplånades 1851, då vallarne sänktes mer än 2 meter vid grundläggningen af ett nytt residenshus, hvars uppförande sedan omintetgjordes genom stadens brand och flyttning. För ungdomen i Gamla Wasa var den sago-höljda kullen i vestra ändan af »hofrättsplanaden» en omtyckt lekplats.

* Denna vår har å vallarnes spets blifvit upprest ett 4 meter högt kors af granit och vallarne för öfrigt ordnats och försetts med planteringar. Korset bär i gotiska bokstäfver å ena sidan inskriptionen: „Här restes Kristi kors i hednisk nord,“ och på den andra sidan: Tähän Pohjan pakanoille pyhä risti rakettihin.“

Vården inviges under musikfesten tisdagen den 19 juni.

Historik. Korsholm, med hvars öden hela Österbottens historia är nära förbunden, omtalas första gången 1384 bland Bo Jons-son Grips besittningar under namnet Krytseborg och afträdde 4 år senare åt drottning Margareta. Grips fogde riddaren Filip Karlsson förblef emellertid dess höfding möjligen ända till våren 1396, då Vitaliebröderna satte sig i besittning af de fasta platserna vid Bottniska viken. I Korsholm hade desse fruktade fribytare under Sven Stures befäl sitt sista försvarsverk intill våren 1399. Såsom länets styresmän nämnas därefter riddarne Karl Öra, Otte Peccatel och Nils Gustafsson. Den sistnämndes son Erik Puke innehade Korsholm på sin faders vägnar sommaren 1434, då han, uppfordrad af Engelbrekt, utrustade tvenne härar till det ärorika befrielsekriget, hvilket höljde hans namn med glans, men kostade hans hufvud. Österbottens och Vesterbottens förening såsom ett slottslän upphörde 1440, då Korsholm med Österbotten tilldelades Karl Knutsson, som följande år afträdde denna förläning åt Krister Nilsson Vase. Efter dennes död 1442 innehades Korsholm i ett tiotal år af Ingvar Nilsson, sedan af riddaren Klas Plata. Då Karl Knutsson andra gången 1465—7 hade Korsholm i förläning, besökte den landsflyktige konungen enligt en allmogesägen, förföljd af ovänner, trakten af Gamla Karleby, som ärfde hans namn, och Lesti, om hvars ålder flere dunkla sägner tala. Bland Korsholms under följande årtionden af kronan tillsatte fogdar är Hans Reen känd genom sina försvarsåt-

gärder under det stora ryska kriget i norra Österbotten. År 1497 ingick Korsholm bland Sten Stures förläningar och tillföll sedan hans enka Ingeborg Tott, som 1504 afträdde Österbotten för skuld åt Svante Sture. Dennes hurtige landsfogde Katillus Skrifvare utrustade till danska kriget 1510 en österbottensk flotta, hvilken dock redan i Raumo fick befallning att återvända. Efter Sture hade Jöran Hansson till Norrnäs Korsholm i förläning till sin död 1517, då Arvid Kurck utverkade att hans unga enka Ingeborg Sparre och barn ännu någon tid skulle få behålla Österbotten, men hon blef snart omgift med Krister Horn till Aminne. Jöran Helsing var redan Gustaf Wasas fogde på Korsholm, då Severin Norby 1522 fick Österbotten att eröfra till sin förläning. Åren 1525 - 71 beboddes Korsholm med en besättning af 7 à 8 man af Österbottens fogdar, bland hvilka Hans Ingesson 1567 halshöggs för underslef; 1571 - 98 innehades Korsholms gård jämte Mustasaari socken af hofmarskalken Gustaf Banér i förläning och landsfogdens residens flyttades 1591 till Uleåborg. Korsholms egor fördelades 1612 på två ladugårdar, af hvilka den norra med kungsgården efter 1633 innehades af staden, men efter 1651 af Gabriel Oxenstjerna, som kallade sig grefve af Korsholm, tills hans grefskap indrogs 1674 och Korsholm för ännu ett hundradetal år blef landshöfdingeresidens. Efter 1846 underlyda den forna kungsgårdens egor Korsholms jordbruksskola.

Innehåll:

Mineslista	pag. 3.
Allmänna adresser	„ 9.
Kommunalkalender	„ 12.
Stadens läge, yttre utseende m. m.	„ 19.
Handel och sjöfart.	„ 28.
Fabriker och Handtverkerier	„ 33.
Skol- och kyrkliga förhållanden	„ 36.
Filantropiska och andra föreningar	„ 38.
Musikförhållanden	„ 46.
Gamla Wasa	„ 50.
Annonser	„ 57.

I

R. Björkmans Enkas
 Manufaktur-,
 Mode- och Galanterivaruhandel,
 i hörnet af Hofrätts- och Kyrkoeshplanaden.

Väl sorteradt lager af:

Fruentimmers öfverplagg,

Hattar,

Parasoller,

Paraplyer,

Handskar m. m.

Klädningsstyger, Filtar, Schalar m. m.

C. Fr. Juselii hvitvaruhandel.

*Ylle- och bomullstricotager, Kravatter,
 Sportskjortor, Herrartiklar m. m. hos*

R. Björkmans Enka.

Allmänna Lifförsäkringsbolaget Stockholm

meddelar

Lif-, kapital-, lif- & kapital-, lifränte- och utstyrsselförsäkringar på förmånliga villkor.

Omtyckta äro öfverallt »Allmännas» barnförsäkringar. Ex. Premie för ett (1) års gammalt barn på lifstid *Imp* 7: 50 per tusen.

Närmare meddelar

I. Jusslin.

Handelsesplanaden N:o 36.

S. R. Jernströms JURIDISKA BYRÅ

Wasa,

Sandögatan N:o 5,

utför mål samt inlemnar och uttager handlingar vid Wasa hofrätt, Guvernörsembetet och andra embetsverk; verkställer kapital-, ränte- och andra inbetalningar till banker och kassor; ombesörjer inkasseringar, lyftande af löner, pensioner m. m.

Telegrafadress: *Jernström, Wasa.*

Elektricitet är lif!!

Elektricitet är lif! Halsa är förmögenhet!

Doctor Owens i Chikago

verldsberömda, i alla civiliserade länder kända och lofordade, medelst dess milda lifvande helsobringande och stimulerande ström, säkert verkande och försvagade organer stärkande och värmande ***Elektrogalvaniska Batteribälten***, förfärdigade af tyskt silfver, samt sidenfodrade och broderade. Säljas från ständigt lager hos

M. Holmberg.
Munsala.

Elektricitet är lif! Halsa är förmögenhet!

 Uusi malli, kestäviä Gummivaippoja.
 Sadevaippoja ja Kesäröijyjä.
 Päivän- ja Sateenvarjostimia.
 Hansikkaita ja Vanttuja.
 Hamekankaita.
 Hattuja.

L. Chydenii Manufakturaffär.

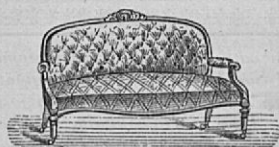
 Hattar.
 Handskar & Vantar.
 Paraplyer & Parasoller.
 Klädningsstyger.
 Regnkappor & Jaquetter.
 Ny sort prima Gummikappor.

Sofie Ingmans

Skobutik vid salutorget.

Välsorteradt lager af:

*Utländska skodon af alla slag, för
herrar, fruntimmer och barn, gummi-
loscher af bästa fabrikat, researtiklar
äfvensom jakt- och handarbetsväskor,
samt plånböcker, portmonnäer och papy-
rossetuier m. m., m. m.*

C. V. BERG.

— Möbelaffär —

*Lager af **Linoleum** m. fl. sorters mat-
tor. Stoppade möbel, möbeltyger, gardinlister
och rosetter m. m., m. m.*

Allt till billigaste priser hos

C. V. Berg,

Hofrättsplanaden 19, Wasa.

R. Montins Bokhandel, Mäsa,

Hofrättsesplanaden 13.

Svensk & finsk litteratur,

Papper & Kuvert

alla slag.

Tapeter och bårder,

Konlorsböcker,

S k o l m a t e r i a l,

Skrifbordsprydnader, Taflor, Fotografier,

Vyer, Album.

Galanterivaror.

Allt till moderata priser,

*Kapp-, klädnings- och garni-
tyrtyger, hvita varor, yllevoror,
galanterier, tapisserier.*

Anna Lohses

Mode- och Manufakturhandel.

*Hattar,
Paraplyer,
Parasoller och
Herrartiklar.*

Byggnadssmide,
Eldfasta tegel och leror,
Glas,
Jordbruksredskap,
hos
A. LASSEL & Co.

Kolonialer,
Viner, frukter,
Delikatesser,
hos
A. BLOMQVIST.

Gustaf Zitting & C:o,

Helsingfors.

Ångmaskiner,

Tandem (eller Woolf) Tripple och Compound ventil ångmaskiner. Alla tillverkade af Sulzer-Frères i Winterthur.

Maskiner för textil & Pappersindustri

Calandrar af olika slag och antal valsar för en pappersbredd af ända till 3 meter.

Pappersfilter, Valsläder etc. tillbehör för denna industri.

Babcock & Wilcox patent rörångpannor

800,000 quadr. meter eldyta utförda. Alla förbindningar äro utförda så att de icke komma i beröring med elden. I lager Bells Asbestos Composition för beklädnad af ångpannor och rör.

Elektrisk belysning o. Kraftöfverföring.

Långsamt gående dynamomaskiner enligt G. Wenströms patent. Öfver 500 maskiner tillverkade.

Lager af prima engelska läderremmar och asbest-artiklar.

Ombudskap

utföras i Wasa snabbt och billigt genom

Alex. Lagerström.

Residenset.

TUOM. LAURELL,

Wasa.

Försäljer i parti kolonialer m. fl. varor.

Köper och säljer spannmål.

Förmedlar försäljning af mejerismör
direkt på England.

Telegrafadress: *Laurell*, Wasa.

TUOM. LAURELL,

Waasassa.

Myy tukuttain siirtomaitten y. m. tavaraita.

Ostaa ja myy viljaa.

Välittää meijerivoinmyyntiä suo-
raan Englantiin.

Sähköosoite: *Laurell*, Waasa.

För besökare af musikfesten!

☞ Hvita handskar à 2: 75 parer. ☜

Promenadhandskar à 2: 60.

Hvita och kulörta rosetter, kravatter, stort urval,
paraplyer och parasoller, färdigklädda hattar.

Hellinne näsdukar och parfymen, otroligt billigt hos

Amanda Ahlström.

Sandögatan 10.

Sélim Hedman, Wasa.

Cigarrimportaffär.

Rekommenderar sitt lager af äkta holländska, Tyiska, Spanska, Amerikanska, Brazilianiska & Asiatiska

Cigarrer.

Försök

„Feuillantine“ Likhörn.

Finnes att tillgå hos de flesta Berrar Vinhandlare & Restauranter i landet.

Representant för Finland:

Sélim Hedman, Wasa.

Oct:ve Perret, E. Dannaud & C:o

Cognac.

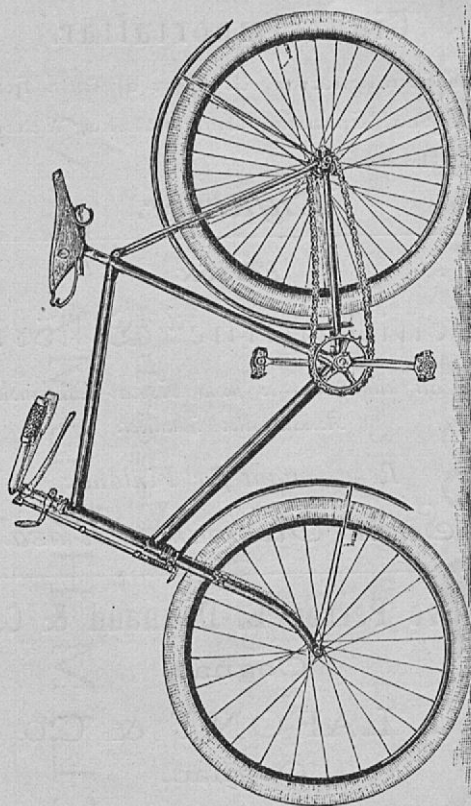
J. LAFONT & C:o

Cognac.

Agent Général pour la Finlande.

SÉLIM HEDMAN à Wasa.

Nytt för år 1894!

Sparkbrook „Grand“

är ovillkorligen den bästa.

En bättre maskin än denna erhålles ej för pengar.
Flere tiotal maskiner försålda i år i Finland. Begär prospect!

Lager hos

SÉLIM HEDMAN, Wasa.

Generalagent för Finland.

Wasa läns landtbrukssällskaps
Slöjddepôt,

20. Handelsplanaden 20,

*rekommenderar sina goda och billiga
alster af Österbottnisk hemslöjd af alla
slag, hvaribland väfnaderna framstå
såsom öfverträffliga.*

Slöjddepôten,

20, Handelsplanaden 20.

OBS.! *Depoten underhålles med stats-
anslag och beräknar derföre
ingen handelsvinst på sina varor.*

Sélim Hedman, Wasa,

Agentur och Kommissionsaffär.

Telegrafadress: **Hedmans.**

Generalagent för följande 1:sta klassens firmor:

Octve Perret, E. Dannaud & Co, Cognac. Cognac & Likörer.
Distillerie de la Feuillantine, Limoges. „Feuillantine“ likören.
The Sparkbrook Manuf. Co Ltd, Coventry. Velocipeder.
J. H. van de Velde & Co, Harlingen. Holländska Cigarrer.
Die Firma Josef Falck, Mainz. Rhenska Viner.
Adolfo Rittwagen, Malaga. Spanska Viner.
K. E. Hoekstra, Harlingen. Magenbitter likör.
W. Traube & Sohn, Breslau-Berlin. Ungerska Viner.
P. Taillan & Co, Cette. Vermuth, Viner.
J. A. Galette Co, Offenbach. Flaskkapslar etc. etc.
Wright & Morgan, Oporto. Tarragona Viner.
Grimme & Hempel, Leipzig. Reklamkort etc.
Max Sidaine, Bordeaux-Paris. Etiketter etc.
C. A. Lindgrén & Co, Stockholm. Punsch.
Oscar Sperling, Leipzig. Stämplar, Clichéer etc.
Gust. Richter, Lysekil. Anjovis, Sill.
M. Zimmt Co, Amsterdam-Batavia. Arrac, Rhum.
Otto J. Faber, Harlingen. Holländsk Ost, Cacao.
Seligmann & Hamberg, Köln. Tub- & Emaljfärger.

Platsagent för:

O. J. Dahlberg, Helsingfors. Breffkuvert, Papper etc.
Kautschuk Stämpel Fabriken, Helsingfors. Stämplar, Sigiller,
Lorenz Harms & Söhne, Lübeck. Viner m. m.
Schweitziska Olycksfallförsäkrings A. B., Vinterthur.
Lif-, Brand- & Sjöförsäkringsbolaget „Rossija“.

Sélim Hedman.

Väl sorterad Manufaktur-affär,

i parti och minut.

Wiener möbel, Symaskiner.

Pelssvaror, Galanterier,

Herr-Hattar, Knappar m. m.

Telefon N:o 173.

Obs.! Billigaste priser på orten.

Juho Tingvald, Wasa.

Vid salutorget. Kauppatorin varrella.

Telefooni N:o 173.

Myy:

Nappia, Hattuja,

Korutavaroita, Turkiksia,

Ompelukoneita, Wieniläisiä tuolia,

Ruotsin silkkihuivia, Sateen ja päivän varjoja,

*Koti- ja Ulkomaan kangas teollisuus tuotteita
summissa ja vähittäin.*

Huom.! Tinkimättömän halvat hinnat.
Halvimmat tällä paikkakunnalla.

Karl Helenius Manufakturaffär,

Handelsplanaden 13.

Väl sorteradt lager af

Moderna *svarta* och *kulörta Klädnings-tyger, Kapptyger* ljusa treffliga, *Kretonger* och *Bomaseer* i vackra mönster, *Klädningsgarnityrer, Sytillbehör* af alla slag m. m., m. m. *Goda kvalitéter.*

Herrartiklar, såsom *Sommar-tricoer*, största sortiment *Kravatter* och *Rosetter, Kraggar, Manchetter, Chemisetter, Krag- & Manchettknappar*, hvita *Handskar, Mössor, Promenadkäppar, Paraplyer*, m. m., m. m. till moderata priser.

Karl Helenius

Kangas- ja Huivikauppa,

Kauppapuistikko 13.

Hyvin lajitettu varasto.

Muodollisia *mustia* ja *värillisiä Hamekankaita, Päälystakki-kankaita* monen värisiä, *Kretonkeja* ja *Bomaseita* kaunis kuvaisia, *Kesähuiveja* ja *Neulomustarpeita* kaikkea laija y. m., y. m. *Parahinta laatua.*

Miesten Suvi-Trikoita, suurin valikoima *Kravatteja* ja *Rosetteja*, *kangas* ja *gummi Kauluksia, Edustimia, Nappeja, Kävely-Keppijä, Sateensuojia*, y. m., y. m. Hinnat halvimmat.

I vattenbutiken i doktor Stengells gård till salu naturliga mineralvatten: Carlsbader, Marienbader, Vichy, Ungerskt bitter, Levico och Emser, samt af under-tecknads tillverkning artificiella mineralvatten, såsom Carlsbader, Marienbader, Emser, Ronneby, Pyrofosforsyradt järnnatron, Vichy Bitter.

Limonader:

Fest-, (användes af nykterhetsföreningarna i Sverige och Danmark) Champagne-, Hallon-, Apelsin-, Fukt-, Ananas-, Smultron-, Citron-, Kejsarlimonad samt Limonad gazeuse.

Apollinaris, Soda, Selters, Biliner, Vichy och Kolsyradt vatten. Flera återförsäljare.

F. G. Hårdh, G:la Wasa.

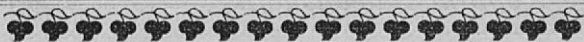
Telefon 38 & 90.

Aktiebolaget Wasa Telefonförening

utför telefonanläggningar samt levererar telefonapparater såväl af svensk som norsk tillverkning.

Aktiebolaget Wasa Telefonförening.

K. V. FRISK's Skrädderi,

Wasa,

Handelsesplanaden N:o 5

och

Hofrättsplanaden N:o 16.

Ständigt välsorteradt lager af inhemska och utländska tyger, såsom: kläden, doffel, trikoer, satin, fodertyg, samt allehanda andra till skräddareyrket hörande smärre artiklar.

Kravatter och rosetter.

 Ständigt lager af färdig-gjorda paletåer m. m.

K. V. FRISK'in Ompelimo,

Maasa,

Kauppapuistikko N:o 5

ja

Hovioikeudenpuistikko N:o 16.

Alituinen runsaslajinen varasto
koti ja ulkomaisia kankaita, niin-
kuin: Verkoja, doffeleja, trikoita,
satineja, vuorikankaita sekä kai-
kellaisia muita räätälin ammat-
tiin kuuluvia tarpeita.

Kravatteja ja ruusukkeita.

 Ainoinen varasto valmiita
päällystakkeja, y. m.

Elektriska Aktiebolaget

i Wasa

utför kompletta **belysningsanläggningar**
såväl i större som mindre skala;

levererar **alla slag af elektriskt ma-**
terial;

uppställer **åsk- & ringledning**ar i sta-
den samt jämväl i landsorten;

uppgör **projekt & kostnadsförslag** för
alla slags **elektriska anläggningar**.

Elektriska Aktiebolaget i Wasa.

Wasa Bomullsmanufaktur Aktiebolags

omtyckta tillverkningar, bestående af de mest olikartade sorter och mönster, egnande sig till sommardräkter, säljas hos de flesta af stadens köpmän, synnerligast uti vår egen butik vid salutorget.

Priserna billiga! Färgerna ärlita!

Wasa Bomullsmanufaktur Aktiebolag.

Telefon 94.

Viktor Heyno's
Bokhandel,

9. Hofrättsesplanaden 9.

Största bokhandeln i Wasa!

Musikalie- & Pappershandel,

Accidenstryckeri.

Kartasigillata och frimärksförsäljning m. m.

Victor Heyno's Bokhandel,

9. Hofrättsesplanaden 9.

Telefon 94.

Wasa
Läskedrycksfabrik

använder numera
 kemiskt renad flytande

Kolsyra

vid framställandet af sina redan förut för fin
 smak, ren kolsyrehalt och omsorgsfull tillverk-
 ning välkända

Lemonader,
 Apollinaris-, Selters-, Soda-
 och
 Vichyvatten.

Wasa Läskedrycksfabrik.

15. Långviksgatan 15.

Telefon 57.

Telegrafadr.: Heyno, Nikolaistad.

Kapten A. L A X,

Wasa & Brändö hamn.

Telegrafadress: **LAX**, Nikolaistad.

Befraktnings-, Commissions- & Speditions-Affär.

Skeppshandlare och Skeppsfournerare.

*Allehanda merkantila uppdrag
utföras billigt.*

Läget är synnerligt lämpligt för commissionsaffärer i allt hvad till sjöfart hörer — att alltid kunna tillhandagå den med ortens förhållanden obekante befälhafvaren.

Captain N. Lax,

Wasa & Brändöhaven.

Telegraphadresse: **Lax**, Nikolaistad.

Befrachtungs-, Commissions- & Speditions-
Geschäft.

Schiffshändler und Schiffsfournir.

Alle merkantilen Aufträge werden billigt
ausgeführt

Die Lage ist besonders geeignet für Commissions-Geschäfte in Allem, was zur Schiffahrt gehört und kann ich in jeder Weise dem mit hiesigen Verhältnissen unbekannten Schiffer beistehen.

General Agency-Office:

Captain A. L A X,

Brändö-Harbour, Wasa.

Telegraphic adress: **Lax**, Nicolaistad

Shartering, Shipping & Commission Agent.

Ship-Chandler & Purveyor of Ship-Provisions.

Merkantile orders executed on moderate terms.

The attention of Captains in general, and of those unacquainted with the custom of this Port in particular, is invited to the peculiarly convenient situation of the above **Office**, being specially adapted for the transaction of shippingbusiness in all its branches.

Conradis Sakföreläsningskontor.

14. Hofrättsplanaden 14.

Telefon 165.

Kaarlo Conradi.

Vice häradshöfding.

Ende yrkesadvokat i Wasa.

Annonser
erhålla genom
WASABLADET
största spridning
i Wasa och omnejd.

Hos
F. W. UNGGREN
i Wasa
utföras alla slags

 Boktryckeriarbeten

omsorgsfullt
och till *billiga* priser.

G. W. Åhlbergs Garnbulik

i f. d. Wolffska stenhuset vid salutorget.

— Telefon N:o 194. —

Lager af

Wasa Bomulls Manufaktur Aktie Bolags Bomullsgarn och väfnader:

Väfgarn, fiskaregarn, strumpgarn och virkgarn. Shirting, alla färger; blekt och oblekt domestik, tvill, printers, lakanlärf; Wasa skjorttyg, madapollam. Segelduk; smörduk; bolstervar; gardintyger; klädnings-tyger, förkläden, byxtyger; flannelet; näsdukar; vadd — till fabriken's priser.

Kommissionslager af

Tammerfors Linne- & Jern Manufaktur Aktie Bolags Linnefabrikater.

Hvita och kulörta borddukar och borddukstyger, servietter, kaffedukar, kaffe- och té-servietter, koppser-vietter, brickdukar; antimakasser; löstäckan; näsdukar, handdukar, badlakan — turkiska —; ravenduk; segel-duk; stoltyg; kanava; mattväf — „*Kejarmattor*“ —. Klädningsstygar, sommartyger.

Lärf, blekt och oblekt, lakanlärf.

Kneippska lärf } *Qualité och pris öfver-
ensstämma med de hos
dr Kneipp i Wörishofen.*

Lingarn, fiskaregarn, segelgarn, mattränningsgarn skomakargarn och bindgarn, till fabriken's priser.

*Ullgarn, alla färger, inhemskt och ut-
ländskt. Plyschborddukar. Brüsselmattor, ull-
garnsmattor, jitemattor. Bomullsstrumpor.*

HJALMAR SJÖMAN,

Wasa,

N:o 18, Skolhusgatan N:o 18.

Fotografiska förstoringer.

Valokuvien suurennuksia.

Lager af samtliga fotografiska artiklar.

Kaikkelaisten valokuvausneuvojen varasto.

„Nys“ utmärkta snabbarbetande och prisbilliga plåtar.

„Nys“ hyviä, nopeastivalmistuvia ja halpoja lasilevyjä.

Otm.	6 × 8,	9 × 12,	12 × 16,5,	13 × 18,	18 × 24,	24 × 30.
5mp.	1: 75.	3: 25.	4: 25.	5: 50.	10: 75.	20.

Fotografiateljier.

Valokuvaamo.

Telefon N:o 119.

Order å
Hartmann Fils Frères
välkända

upptagas af
J. G. Söderlund,
Kristinestad.

Bryggeriaktiebolaget

BOCK'S

välkända tillverkningar rekommenderas.

Lager-öl.
Münchener-öl.
Iskällar-dricka.

Serveras å alla restauranter.

Sandviks läskedrycksfabrik

— Wasa, —

rekommenderar sina utmärkt välsmakande

— LIMONADER —

såsom Champagne-, Päron-, Hallon-, Citron- & Hvitlimonad äfvensom fina kolsyrade vattensorter bestående af Soda, Selters och Wichyvatten.

Sandviks läskedrycksfabrik

— Wasa. —

Telefon N:o 28.

A. Hellström.

HERMAN FINELLS AGENTUR-AFFÄR,

— W A S A . —

afslutar

Sjö-, brand-, lif- och olycksfallförsäkringar.

Upptager order å

Amerikanskt och Tyskt råg- och hvetemjöl, potatismjöl, ris-, manna-, korn- och hafregryn samt omalen råg, korn, hvete och majs m. m.

Försäljer

mejeri- och jordbruksredskap samt asfaltfabrikater m. m.

Representerar

det gamla och väl renommerade huset

L. Lafourcade, Bordeaux

hvars viner och cognac äro flerfaldiga gånger belönade med

Medaljer och Diplomer.

Obs.! Order upptagas äfven af privata personer.

HERMAN FINELLS AGENTUR-AFFÄR,

Wasa.

Mattar, mössor.
Skinsvaruhandel.

Aug. Domsch.

Specialitet:
Uniformsmössor.

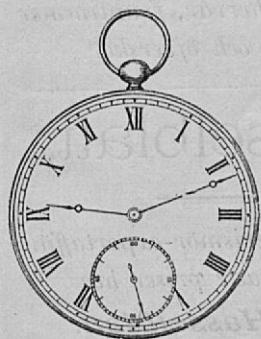
**Julia Widgrens Fotografiateljier i Wasa,
Handelsesplanaden N:o 26.**

Utför fotografier i alla storlekar af enskilda och grupper. På beställning utföras äfven fotografier af gårdar, villor m. m. Rikhaltigt urval af vyer från sevärda platser i Wasa och dess omgifningar.

Ateliern öppen alla dagar.

**I Joh. Sjölunds Århandel,
Wasa.**

Största lager af

Fick- & Väggur, Keder, Nycklar och urtillbehör hos

JOH. SJÖLUND,
Wasa,

Handelsesplanaden 13.

Marelius & Wichmann,

Vicehäradshöfdingar.

Juridisk Byrå.

Adr. Strandgatan 13.

I Herm. Holms Skohandel,

Wasa,

N:o 13, Handelsplanaden N:o 13.

*Lager af skodon för herrar, fruntimmer
och barn. Gummigaloscher och öfverskor.*

Ivar Hasselblatt,

Wasa.

*Råg, hafre- och mejerismör-exportaffär.
Kolonialer i parti till billigaste priser hos*

Ivar Hasselblatt.

I Betty Berghs Skrädderi,

Rådhusgatan N:o 15.

Utföres alla till Herr-garderoben hörande arbeten af goda durabla tyger, fort, väl och omsorgsfullt genom en kompetent tillskärare som nyligen återvändt från en 1 års lång studieresa i utlandet.

Anbefallande min affär i allmänhetens benägna åtanke tecknar

Högaktningsfullt

Betty Bergh.

OBS.! Stort urval just inkomna vackra Herr-Kravatter och Turist-Skjortor hos

Betty Bergh.

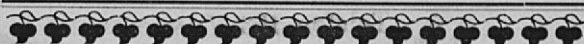
John Grönlund, Målare,

Wasas,

N:o 46, Storalånggatan N:o 46.

Utför Rum-, Skylt- och Dekorationsarbete samt allt hvad till målareyrket hörer, till moderata priser.

Lager af Tapeter & Bårder, Gungstolar, Stolar, Blompelare, Fönsterskärmar m. m.

Ossian Lundéns

✻ Fröhandel och Plantskolor ✻

för

Norra Finland

— uti Wasa. —

Trädgårdsdrift: Gustafsro. Försäljningslokal Hofrättsplanaden 14.

Telefon N:o 163.

1:sta klassens

|| Bukett och Kransbinderi. ||

Levererar

*Buketter, Cypress- och Blomsterkransar, Lyror,
Kors, Blomsterkorgar och Jardinierer.*

Bukettmanchetter

*i siden, tyll och papper; nyaste smakfulla
mönster.*

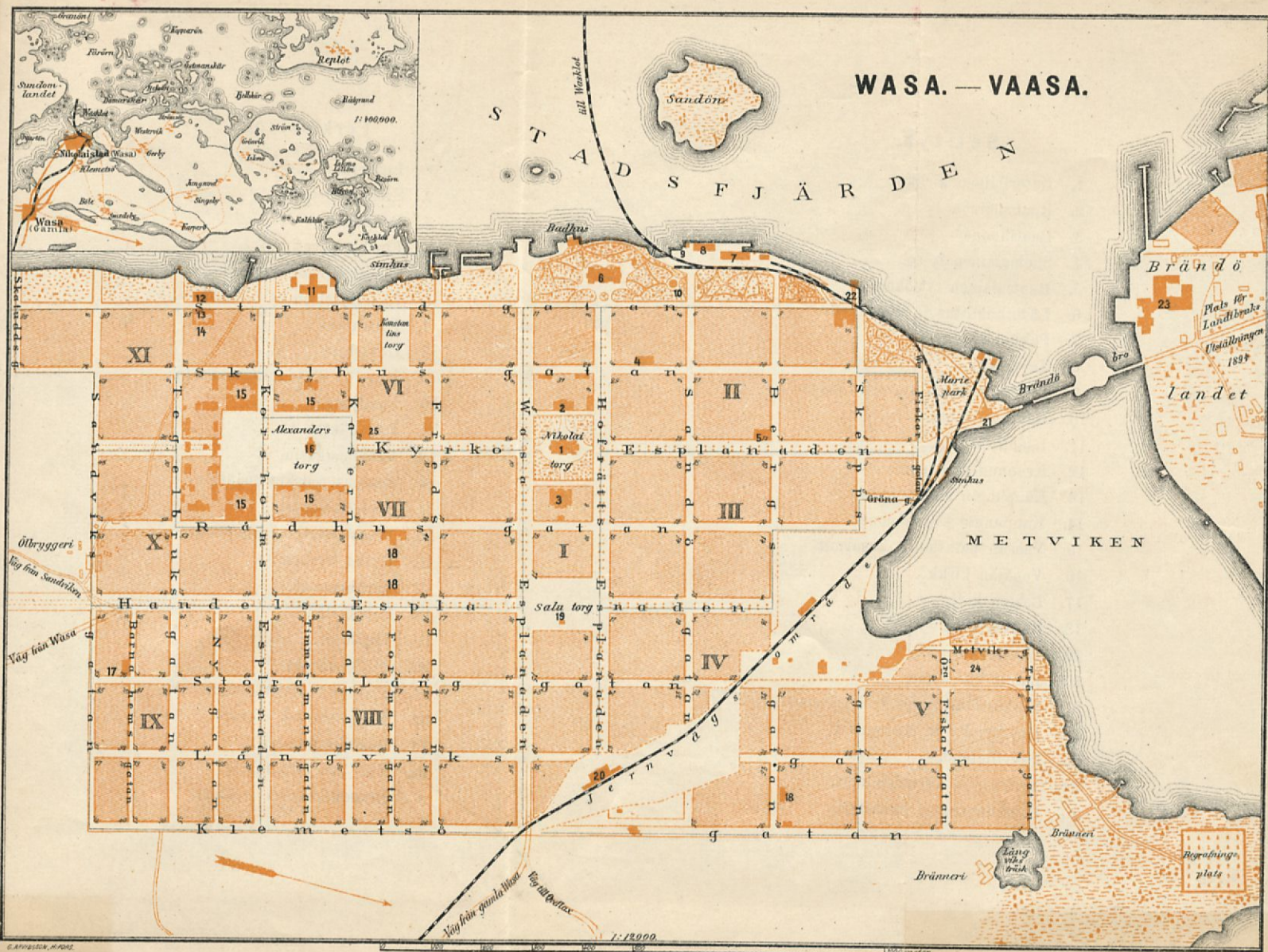
Obs! Sidenband och sidentryck billigt!

Ossian Lundén,

Hofrättsplanaden N:o 14.

Telefon 163.

Selitys.

1. Luterilainen kirkko.
2. Ruotsalainen lyseo.
3. Raatihuone.
4. Suomalainen lyseo.
5. Ruotsalainen tyttökoulu.
6. Lääninhallitus ja hovioikeus.
7. Pakkahuone.
8. Tavaravaja.
9. Hengenpelastus-neuvojen säily.
10. Rantaravintola.
11. Lääninvankila.
12. Kruunun makasiini.
13. Kaupungin kalustuhuone.
14. Kaupungin sairashuone.
15. Vaasan pataljonan kasarmit.
16. Venäjän kirkko.
17. Lasten koti.
18. Kansakoulut.
19. Vaakahuone.
20. Rautatien asema.
21. Sähkövalaistuksen keskusasema.
22. Höyrymylly ja nostolaitos.
23. Puuvillatehdas.
24. Verkk- ja kertaustehdas.
25. Palokunnantalo (teatteri).

Förklaring.

1. Lutherska kyrkan.
2. Svenska lyceet.
3. Rådhuset.
4. Finska lyceet.
5. Svenska fruntimmersskolan.
6. Länestyrelsen och hofrätten.
7. Packhuset.
8. Godsskjul.
9. Hus för lifräddningsredskap.
10. Pävijong.
11. Länhäktet.
12. Kronomagasinet.
13. Stadens redskapsmagasin.
14. Stadslasarettet.
15. Wasa bataljons kaserner.
16. Ryska kyrkan.
17. Barnhemmet.
18. Folkskolor.
19. Våghuset.
20. Stationshuset.
21. Elektrisk centralstation.
22. Ångqvarn och elevator.
23. Bomullsspinneri.
24. Nät- och tvinnfabrik.
25. Brandkårshuset (teater).